

VAJAT ERP

DOK HOLIDEJ

u dolini vukova

BROJ 128

CENA 2 DINARA

KADA POSETITE
GENERALNO ZASTUPNIŠTVO ŠVAJCARSKÉ FIRME

DARWIL

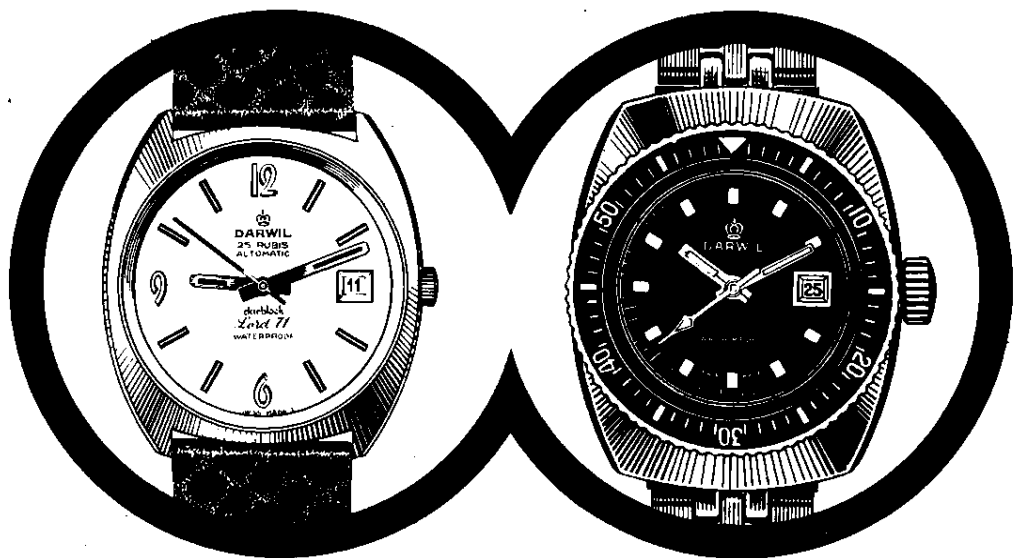
TRST PIAZZA S. ANTONIO NUOVO 4 / I-II

MOĆI ĆETE DA IZABERETE JEDAN OD PREKO 600 TIPOVA ČASOVNIKA „DARWIL“ I „ARETTA“ POZNATIH PO PRECIZNOSTI I ELEGANCIJI OBLIKA. TOM PRILIKOM NE PROPUSTITE DA OBRATITE PAŽNJU NA NAJVEĆI IZBOR ZLATNOG NAKITA U EVROPI, PO SVETSKIM KONKURENTNIM CENAMA, IZRAĐENOG OD 14, 18 I 22-KARATNOG, SLUŽBENO KONTROLISANOG ZLATA!

PREPORUČUJEMO

ZA VAS — ČASOVNIK LORD 71
ZA VAŠU SUPRUGU — ČASOVNIK LADY 71
SA UGRAĐENIM DARBLOCKOM KOJI ŠTITI OD POTRESA I UDARA

CASOVNIKE „DARWIL“ I „ARETTA“ MOŽETE NABAVITI I U SPECIJALIZOVANIM TRGOVINAMA I ROBNIM KUĆAMA U JUGOSLAVIJI!
SERVISI ZA ODRŽAVANJE POSTOJE U SVIM VEĆIM MESTIMA

Vilijam Mark:

**U DOLINI
VUKOVA**

Naslov originala:

William Mark

IM TAL DER GRAUEN WÖLFE

Copyright by Martin Kelter

Verlag 1971

U DOLINI VUKOVA

Kada je dojahao u dvorište ranča kauboji su podigli poglede i posmatrali ga iznenađeno. Ten mu je bio tamnomaslinast a oči crne kao ugalj. Lice lepih crta bilo je uokvireno dugom, kao noć crnom kosom. To bi se lice moglo nazvati lepim i muževnim da nije bilo neprijatnog izraza surovosti oko usana.

Ljude u dvorištu ranča nije toliko zainteresovalo njegovo lice, nego njegov stav, držanje.

Odakle li stiže u ovu prašnjavu zemlju, devetnaest kilometara od Santa Fe, ispred samih obronaka planine Satan, jedan tako čist i izglačan gospodin? Pre svega šta traži takav čovek na stočarskom ranču na kome nema ništa drugo do prašine, rada i žestokih psovki?

Stranac je projahao kroz kapiju držeći se kao da nije tamo neki nepoznati, nego sam vlasnik ranča.

Rošavi Hank Harison, koji je već

godinama radio kao nadzornik na G ranču, nije mogao da odagna neku čudnu mučninu u stomaku kada je video stranca. Međutim, nije ni slutio ko to dolazi. Nije mu ni u snu palo na pamet kakva će neshvatljiva igra slučaja uskovitlati sve u mirnom dvorištu ranča.

Stranac je sjahao s konja ispred bunara, dobacio devetnaestogodišnjem peonu uzde svoje životinje i naredio mu:

— Odvedi konja u koral, amigo!

Mladi Lari Tab povede konja, a nijedan od kaubojja koji su prekinuli posao, nije rekao ni reč.

Pošto je sjahao, stranac pogleda jednookog starca u dvorištu i reče mu gotovo režeći:

— Dovedi gazdu dedice, i to brzo!

Starac je doista krenuo i ubrzo se vratio, za divno čudo s vlasnikom ranča.

Glen Grant kome je pripadao ovaj

ranč, prikovao je pogled za dva teška revolvera na strančevom opasaču.

— Svaki kolt вреди onoliko, koliko i čovek koji ga nosi mister Grant — rekao je stranac nemarno.

— Hm, nije loš zaključak. Odkud znate da tražim ljude? — pitao je rančer iznenađeno.

— To je sporedno, koliko plaćate? Grant se nasmeja:

— Vi mi se dopadate, ali ja ne tražim revolveraše, — uzvratio je kada se starac udaljio.

— To se brzo može izmeniti, mister Grant.

Rančer baci pogled po prostranom dvorištu. Preko, ispred kaubojske kuće, stajalo je nekoliko ljudi i posmatralo. Onda je zaustavio ponovo pogled pun podozrenja na nepoznatom jahaču.

Šta li zna ovaj tamnooki čovek? Po govoru bi se moglo pretpostaviti da je Meksikanac. Osim toga, i odelo mu je bilo nekako južnjačko: crne pantalone, otvoreni prsluk izvezen srebrnim nitima, i mamuze na čizmama sa niskim sarama. Moglo bi se pomisliti da je trgovac ili preprodavac, da nije imao tako hladne, prodorne oči. Jasno, i da nije bilo dva teška „Parker” kolta u ukrštenim opasačima. Prokletstvo, revolveraš kakvog opisuju u knjigama!

— Uđite u kuću, — rekao je Grant i pošao uz stepenice trema. — Mogli bi o tome da porazgovaramo.

Stranac je pošao za rančerom, zastao za trenutak pred vratima i pogledao prema kaubojima.

— Nije loša momčad, — rekao je tiho, a onda stupio u kuću.

Ušli su u dnevnu sobu. Pod je bio pokriven indijanskim zastiračem, a nameštaj izrađen od hrastovine. Među komadima nameštaja dominirao je veliki teški pisači sto za koji je rančer seo, ponudivši gostu stolicu.

— Dakle, dosta s pričom, šta hoćete od mene?

Ne pitajući za dozvolu, jahač pripali cigaretu i reče:

— Moje je ime Bandera, Ringo Bandera.

— Meni je sasvim svejedno kako se zovete, mister.

— I to se može promeniti, — prekide ga Meksikanac drsko.

Rančera je ovo naljutilo. Kako se stranac ponaša? Šta on to sebi dopušta?

Rekao mu je ljutito:

— Što se vas tiče, stvari će se brzo izmeniti i to korenito.

— Na primer, — pitao je Bandera:

Glen Grant ustade sa stolice.

— Oteraću vas sa svog imanja!

— Verovatno za to nećete imati prilike, mister Grant.

Rančerov pogled se ukoči. U Banderinoj ruci se iznenada stvorio kolt, a da Grant sebi nije umeo da objasni kako je tamo dospeo. Naime, ni za trenutak nije sklanjao pogled s njega.

— Šta sad to treba da znači?

Bandera se tiho nasmeja, ne odgovarajući neko vreme ništa. Ispod spuštenih kapaka posmatrao je gazdu G ranča. Tog čoveka je sasvim drugačije zamišljao: visokog, plećatog, grubog lica, snažnih pesnica.

Glen Grant je bio mali i mršav.

Sa uzanog, lisičijeg lica svetlucala su dva oka boje ćilibara kao u tigra. Nosio je dobro sašiveno platneno odelo, belu košulju i somotsku mašnu.

On je bio u celom Novom Meksiku dobro poznat trgovac stokom i bogati rančer, poštovan, omražen, zastrašujući! Vlasnik nekoliko hiljada dugorogih goveda. Žigove njegovog imanja znali su trgovci na jugu, a i preko na istoku, u Misuriju. O tom čoveku se mnogo govorilo, o njegovom ogromnom bogatstvu koje je stekao za manje od decenije.

Mali rančeri su bili prinuđeni da svoja goveda prodaju Grantu. Plaćao im je bedno, ali ipak, bar nekoliko centi više, nego što su u svoje vreme na jugu mogli da dobiju. Neki od tih rančera bili su Grantovi dužnici i na taj način se nalazili njemu na milost i nemilost.

Bogati rančer Grant je bio prevelik čovek, ali ne i razbojnik. Bio je jedan od malobrojnih spretnih trgovaca, koji su u ovoj mladoj zemlji, na neverovatno kratko vreme, stekli bogatstvo. Njegova savest je bila uspavana, a razum oštar kao sečivo.

Male lisičije oči Glena Granta svetlucale su od gneva. Nije se plašio uperenog oružja. Ovaj čovek se, uostalom, neće usuditi da ga ovde, u sred njegove kuće na njegovom imanju, ustreli. Napolju su stajali njegovi kauboji, spremni da ovog momka rastrgnu.

— Vratite kolt u opasač, — rekao je pribrano.

— Tek kad se sporazumemo.

— Ne pogađam se sa revolverašem.

— Bojim se da ćete morati da se

predomislite. Naime, revolveraš vam je neophodan.

— Nipošto! Ja nemam neprijatelja.

Bandera se nasmeja glasno.

— U zabludi ste mister Grant. Ko ima novaca, ima i neprijatelje.

— Nemojte me zasmekjavati. Vi sigurno mislite na one gladne kukumavke, sitne rančere, taj lenji šljam. S njima ću sam izaći na kraj. Protiv njih ne moram da najmim revolveraša.

— Tog mišljenja su bili i oni do sada.

— Ne razumem šta znače vaše reči.

Bandera sleže ramenima.

— Ti ljudi su znali da sami s njima nećete izaći na kraj.

— Hoćete li time možda da kažete da su vas poslali k meni, da bi sa mnom razgovarali.

— Pa moglo bi se i tako reći.

— Kako vi to nazivate.

Ringo Bandera pogleda svoj kolt.

— Da li ste mister Grant već čuli o tome da se iz jedne unce olova može napraviti novac.

— Shvatijo sam, — promrsi rančer. — Tako dakle stoje stvari. Učena! To kod mene ne pali, mister.

— Ko govori o učeni rančeru, — brecnu se Bandera i baci opušak na šareni indijanski zastirač. — Radi se samo oceni.

— O kakvoj ceni?

— Onoj koja mi je ponuđena, — uzvratila Bandera.

— Za šta?

Meksikanac se osmehnu.

— Vi ste prilično radoznali. Pa, evo, reći ću vam. Trebalo je da vas

izbacim iz čizama. Vi sigurno nećete dobrovoljno pristati da vam prosviram metak kroz glavu.

Mršavo, lisičije lice rančera lako poblede.

— To što vi govorite potpuno je besmislica.

— Ali donosi prilično, — zaključí Bandera i nastavi da se smeši. — Dakle, kako stoje stvari? Nudite li vi možda više? Naime, ponuđeno mi je pet stotina. Dajte hiljadu i imate revolveraša među svojim momcima. Vi ste rekli revolveraš. To je ružna reč, ali u životu je tako. Neko zarađuje dolare govedima, a neko olovom. Šta vi imate od olova, ako vam se ono nalazi u glavi. Platite mi hiljadu, i vaš sam čovek.

Glen Grant se sruči ponovo u stolicu.

— Vi mora da ste ludi!

— Još nisam mister Grant. Osim toga ponavljate se. To je dosadno. Kako stoji stvar s hiljadu dolara?

— Ni centa!

— Mislite li na usijano olovo.

— Nisam zaboravio, ali ste vi zaboravili moje ljude, rastrgnuće vas na komade. Nemojte to smetnuti s uma.

— Te komade mesa vi u svakom slučaju nećete moći više da jedete, rančeru. Možda ćete još razmišljati o mom predlogu. Hiljadu dolara i ostalo vam je još dosta vremena da živite.

— Ne dam ni probušeni cent.

— U redu. Recimo onda hiljadu pet sto dolara.

— E sad je stvarno dosta! — uzviknu rančer.

Ringo Bandera je ustao. Prišao je

prozoru a bacio pogled u dvorište.

— Od vaših momaka ni traga, rančeru!

— Ne mogu biti daleko, — uzvraći stočar. Grozničavo je razmišljao kakok da se izvuče. Uvideo je u međuvremenu da sa ovim momkom nema šale. Možda bi bilo bolje ako bi popustio. — Vratite to vraško oružje u futrolu, čoveče!

— A šta je s dolarima?

— Grom i pakao, ako vam ih budem dao, nećete daleko stići s njima.

— Ko o tome govori, kuda bih ja to otišao. Ja nisam razbojnik, mister. Sklopićemo čist posao. Dolari za metak, šta treba više? Za vas je ta suma kap u moru. Imate dovoljno. Dve hiljade dolara ne znači vam ništa.

Rančer gotovo histerično uzviknu:

— Dve hiljade? Zašto niste odmah rekli deset ili dvadeset hiljada. Ili možda sto hiljada, celo moje imanje? Ne mister, s metkom ili bez njega, od mene nećete dobiti ni zadržati cent. Osim toga, ja nemam dolare u kući!

Bandera se osmehnu više za sebe. Pokazao je koltom na veliku sliku predsednika Abrahama Linkolna u prirodnoj veličini. Slika je visila odmah iza pisaćeg stola.

— Lepa slika.

Glen Grant planu. Bacio je krajičkom oka pogled na sliku koju je Bandera posmatrao škiljavo.

— Čemu sad ta primedba?

— Tek onako, voleo sam tog starog. Stalno je štedeo dolare da bi ih dao nekome ko je imao manje. Lep gest, na žalost ustreljen jel

Glen Grant je osećao kako mu znoj rosi čelo. Iza slike se nalazio

mali trezor ugrađen u zidu. Da li je to bila slučajnost, ili je Meksikancu bilo poznato?

Rančer je ugradio ovaj trezor još u divlja vremena, posle secesionističkog rata. Ceo ovaj kraj je u to vreme bio veoma nemiran. Grupe razbojnika su harale, pa su zbog toga ljudi zakopavali i sakrivali sve što su imali, zlato, dolare. Glen Grant je došao na ideju da ugradi trezor. Kasnije mu je postala navika da svoj novac tamo sakriva. Postavilo se, međutim, pitanje odakle ovaj cinični, tamnooki stranac može to da zna.

Ringo Bandera je video rančerovo lice i bilo mu je jasno da će dobiti bitku. Stajao je još uvek na prozoru i smešio se, ali je revolver vratio u opasač.

— Zar se osećate loše, mister Grant?

Rančer se sruči u stolicu.

— Odakle znate?

— Ne znam o čemu govorite, mister Grant.

— Govorim o dolarima.

— Pa zar niste vi sami rekli da za mene ne bi dali, tojest da moj posao ne bi platili ni zarđalim centom?

— Čoveče, govorite već jednom. Vi niste došli na moj ranč da tražite posao.

Ne, to doista nije bio slučaj. Tamnooki čovek koji je rekao da se zove Bandera, došao je ovamo sa sasvim drugačijim namerama. Bolje rečeno, s drugim namerama su ga ovamo poslali. Da je rančer znao ko stoji iza

ovog vraškog čoveka, verovatno ne bi bio tako razmetljiv.

— U zabludi ste mister Grant, ja doista tražim posao.

— A zašto mi onda pretite revolverom?

Bandera se nasmeja grohotom:

— Zar sam to učinio? U zabludi ste i ovog puta mister Grant, hteo sam samo da vam pokažem, koliko moja ruka pod određenim okolnostima može da vredi. Mala šala!

Rančer se nesvesno uhvati za vrat.

— Proklete šale! A sada mi recite konačno, ko je pokušao da vas kupi protiv mene.

— Profesionalna tajna.

— U redu, zadržite to za sebe.

No, mogu da pretpostavim. Iza toga se krije prokleti Mek Ginis, onaj crvenokosi irski mazgov.

— Možda, — rekao je Bandera tajanstveno, iako tog irskog tvrdoglavca nikada u životu nije video. Na ovaj rančer je očigledno imao u pokrajini dosta „prijatelja”.

— Možda, rekli ste, — siktao je Grant gnevno. Potpuno je zaboravio da pred njim stoji jedan čovek koji mu je samo nekoliko minuta ranije pretio revolverom. — Ja ću s tim crvenokosim šljmom izaći na kraj, budite sigurni!

— Zato vam je potreban revolveraš, mister Grant.

Rančer je posmatrao bronzano lice revolveraša i njegove hladne, tamne oči. Ne, ne sme da dozvoli da mu ovaj čovek postane neprijatelj.

— O tome moram da razmislim.

Možda bi mogli za nekoliko dana ponovo da navratite na moj ranč.

Ringo Bandera baci pogled na sliku Abrahama Linkolna. Za nekoliko dana će ova slika sigurno biti na istom mestu, ali šta će tada biti sa dolarima?

— Ne mister Grant, ako već treba nešto da se učini, o tome ćemo se sporazumeti sada. Vi znate šta tražim i znate kakav je zadatak. Dakle?

Rančer je pogledao svog sabesednika otvorenim pogledom.

— Da znam, kakav vam je zadatak. Ne znam samo šta će na to šerif da kaže.

— Verovatno ne mnogo, jer on to nikad neće ni saznati.

— Vi se izgleda osećate veoma jakim, čoveče. To se može brzo izmeniti.

— Ja sam vam nešto predložio Grant i nemam volje da se sa vama natežem. Prihvatate ili ne?

Rančer je svim silama pokušao da se izvuče.

— Ali to ne mora da bude baš sada. Ja istina, imam prilično nevolja sa tim Mek Ginisom, ali s njime mogu i sam da izađem na kraj.

Bandera se smešio.

— Možda sa Mek Ginisom, ali šta mislite kako ćete sa mnom.

— Čoveče, vi postajete teški!

Revolveraš spusti ruke na drške koltova.

— Vi ste jedan lupež, jedan podmukli ucenjivač Bandera, ali ćete možda ostati neko vreme kod mene. Samo od dolara naravno, neće biti ništa, — rekao je rančer. Hteo je da dobije u vremenu. Ovaj momak

je opasan, no on će naći mogućnost da ga se oslobodi.

Meksikanac kao da je čitao rančerove misli.

— Nemojte se uludo nadati, Grant. Mene ćete se osloboditi tek onda kad ja budem hteo da odem. Ni minut ranije. Ako dođete na neku podmuklu ideju, mislite na to da juče-rašnje sunce nikoga više ne može da ugreje, pa ni vas. Mislim, da smo se razumeli. Ako nismo, mogu da budem i jasniji.

Glen Grant se glasno nakašlja.

— Nije potrebno da budete jasniji, ovo je dovoljno.

— To već bolje zvuči. A što se tiče dolara, o tome ćemo još razgovarati. Prvo treba da me predstavite svojim ljudima kao novog nadzornika.

— Kao šta?

Grant nije verovao svojim ušima.

— Kao novog nadzornika.

— Ali vi ste revol... — Rančer je prekinuo i ispravio se. — Vi ste hteli da ostanete samo dotle dok stvar sa Mek Ginisom ne bude uređena. Ja uostalom imam nadzornika.

— U redu, onda ne kao nadzornika, — složi se Bandera. Njemu je, uostalom, bilo sasvim svejedno u kom svojstvu će ovde biti. Jedino što je želeo, to je dovoljno vremena da se dokopa blaga koje je prikrivao Linkoln. — Možda bi mogli da ispričamo momcima da sam vaš nećak.

— Divan rođak, — promrsi Grant. Onda je dodao glasno:

— U redu, onda ste vi moj rođak. Ja nemam doduše rođaka, ali sve

dotle dok ne budete tražili nasleđstvo, neka vam bude.

Ja i hoću da te nasleđim, razmišljao je razbojnik smeškajući se u sebi. Tako ću te nasleđiti da za tvog rođenog sina neće ostati ni probušeni cent. Stari lisac od rančera, međutim, nije imao sinove.

— U redu, onda smo se sporazumeli. Gde treba da se smestim?

— Šta to znači smestim? Naravno preko u kaubojskoj kući.

— Ba me zasmejavate! U kaubojskoj kući. Možda sa vašim smrdljivim goničima krava. Ne Grant, sa mnom nećete moći tako. Osim toga, kako bi izgledalo da vam rođak stane u kaubojskoj kući. To ne može dragi striče, — Bandera se grohotom smejaao. — Kako to zvuči... stric. Nikada ga nisam imao. Moj otac je bio...

Razbojnikovo lice se smračilo. Nerado je mislio na oca.

Rančer nije obraćao pažnju na ovu primedbu. Bio je okupljen drugim mislima. Nipošto mu nije odgovaralo da ovaj momak spava i stanuje u njegovoj kući. Mislio je na tajnu Linkolnove slike.

— Nemam ni jednu sobu slobodnu, — pokušao je Grant da se izvuče.

— Vi izgleda baš volite šale Grant. Nemate slobodnu sobu. Stanujete sami u ovoj džinovskoj kući, u kojoj postoji samo još jedna mulatkinja, kuvarica. Uostalom zove se Džudi.

— Odakle vi to znate? — upita Grant iznenađeno.

— Pa valjda moram da poznajem prilike u kući svog strica.

— Ol rajt, poznajte ih! No pre nego što prihvatim svog nećaka, hteo bih da znam kome treba da zahvalim za povećanje svoje porodice.

— Vi to vrlo dobro znate, svom susedu, — sлага revolveraš.

— Prokleta bagra, — psovao je Grant i predao se svojoj sudbini. Dakle, taj crvenokosi šljam. U redu, neka igra počne. Sad će me ti crvenoperci bar upoznati. Pokazaću im ja. Kupuju ubicu da mene likvidira.

Ringo Bandera se odvoji od prozora i zastade ispred Granta. Zauzeo je preteću pozu.

— Nemojte to još jednom ponoviti, ni slučajno!

Rančer se nesvesno povuče unazad. Pod pogledom tih opasnih, tamnih očiju, osećao je kako ga podilazi hladna jeza.

— Nisam tako mislio, — pokušao je da popravi stvar.

— U buduće budite štedljivi sa neukusnim primedbama, kao što ste s dolarima, ukoliko želite da dočekate starost, Grant!

U tom trenutku je neko kucao na vrata. Odmah su se otvorila. Crna Džudi je stajala na pragu.

— Jeste li zvali? — pitala je.

Džudi je bila izuzetak za svoju rasu. Nije delovala ni debelo ni zapušteno. Naprotiv, bila je visoka, vitka, bistrih očiju i lepog lica.

Bandera se osmehnu kada je video crnkinju, a onda rekao Grantu:

— Sad bar znam zašto nemaš ženu, striče.

„Stric“ se gnevno ujede za usnu.

— Gubi se Džudi — brećnuo se na kuvaricu! — Nisam te zvao.

Nije otišla, ostala je na pragu i ispitivački odmeravala Meksikanca.

— Nisam znala da rančer ima nećaka.

— Nisam ni ja, — vikao je rančer. — A sada napolje.

Džudi je ostala.

— Vi ćete verovatno ostati kod nas mister, — pitala je Banderu radoznalo.

Meksikanac se ljubazno smeškao, jer je znao da su mu saveznici potrebni.

— Ako mi se ovde bude dopalo, možda.

Džudi je gukala kao golubica.

— Za to ću se ja pobrinuti, budite uvereni!

— Napolje! — Gotovo kriknu rančer.

Crnkinja je najzad otišla. Pre nego što je zatvorila vrata, bacila je na Banderu zavodnički pogled.

Razbojnik se tiho smešio, a onda se okrenuo prema Grantu:

— Šta je to s vama? Niste valjda ljubomorni?

— Ljubomorani? Zbog jedne crnkinje, jeste li lud?

— Onda je sve u najboljem redu. Ja nemam ništa protiv te crne.

— Nećete se valjda usuditi da u mojoj kući...

— Ali striče!

Rančerovo lice kao da je oblila krv. U očima mu je gorela neka čudna vatra. Za trenutak je izgledalo kao da će se ustremiti na lupeža, no jedino što je učinio, grčevito se uhvatio za ivicu pisaćeg stola.

— Ne smete preterivati, Bandera. Mogao bih vas na primer...

— Napuniti olovom, Grant? Kad god vam to bude palo na pamet, setite se da sam ja onaj brži.

— Ima i drugih ljudi koji umeju da rukuju oružjem.

Meksikanac se prezrivo nasmeja.

— Vi sigurno ne pripadate toj vrsti. Nemojte to zaboraviti. A sada će mi Džudi pokazati sobu. U međuvremenu se možete bavljati sa Abrahamom Linkolnom. Doviđenja!

— Pošao je napolje i sa treskom zalupio vrata.

Rančer je ostao sam. Osećao se više sam nego ikad ranije. Šetao je gore dole, kao tigar u kavezu. Šta će sada biti? Kako da se oslobodi ovog užasnog tipa?

Teško da će moći da se osloni na svoju momčad. To su bili, istina, surovi momci, ali teško da će se bilo ko od njih usuditi da se ponese sa ovim opasnim revolverašem.

Mislio je na svog omraženog suseda Mek Ginisa. Znači, tom psu treba da zahvali za ovu paklenu situaciju u kojoj se našao. Uostalom, dobro je što je na to mislio, jer je time samom sebi olakšavao teret prisustva ovog revolveraša. Krajnje je vreme da pokaže tom riđokosom, jer jer uvek stvarao teškoće.

Teškoće su se u stvari sastojale u tome, što je Mek Ginis svoja goveda uvek sam terao na pijacu. Osim toga teškoća je bila i u tome što je Persi Mek Ginis imao brata koji je na grudima nosio srebrnu zvezdu i nije baš mnogo zarezivao Glena Granta.

Rančer je sada bio potpuno uve-

ren da mu je Mek Ginis navukao nevolju na vrat.

Seme razdora je bilo posejano. Ringo Bandera je čekao žetvu!

*
* *

Čovek je bio visok i plećat. Imao je snažno lice isturenih jagodica. Kao plamen crvene obrve nadnele su se nad plave oči. Nosio je jednostavne pantalone, kaubojske čizme i opasač od svetle kože. U futrolu mu je stajao revolver kalibra 45, a na levoj strani grudi, zvezda. Bio je to šerif Šifilda, Brus Mek Ginis. Sedeo je u svojoj kancelariji tog predvečerja. Kroz prozore, obezbeđene rešetkama, dopirali su poslednji zraci sunca. Upravo je čistio oružje, kada su se vrata otvorila i jedan čovek stupi unutra.

Mek Ginis podiže glavu.

— To ste vi Bervin. Ima li čega novog napolju?

Džoe Bervin je bio sedokosi čovek svetlih očiju, preplanula lica izbrazdanog mnogim borama. Bio je neka mešaviha nadzornika, kuvara i služavke, odnosno devojke za sve na ranču. Na neki način bio je član porodice.

— Nečeg novog? Ne bi se moglo reći, bar ne kod nas.

Čuvar zakona je postao radoznao.

— Ne kod nas? A, kod koga to onda?

Starac je savijao cigaretu. Tek pošto je pripalio uzvratio je:

— Kod vašeg velikog prijatelja izgleda nešto dešava.

Šerif se tiho nasmeja.

— Mislite kod Granta? Kome je momak ovog puta oduzeo vodu?

— Nije to u pitanju, — uzvрати Bervin. — Ima posetu.

— Posetu? Koga to?

— Njegov nećak je došao.

— Nećak, od kada to Grant ima nećaka?

— Od pre dva dana.

— I Bervin, šta bi nas se to ticalo?

— Da, tako je. U suštini baš ništa. No, taj momak čini mi se veoma je zainteresovan za naš ranč.

— Da neće možda da ga kupi?

— Ne, za sada ništa od toga, ali se vraški često muva na našim pašnjacima. Pokušao je kod nekolicine naših ljudi da se raspituje o nama.

— I?

— Pa, neće mnogo saznati. Niti je saznao. Ipak mi je čudno. Ja o nom starom liscu na G ranču ne verujem ništa. Neka mutljivina se iza svega toga krije.

Šerif napuni doboš revolvera, gurnu ga u opasač i ustade.

— Bez brige, Bervin, saznaćemo to. Jeste li videli stranca?

— Ne, ali su mi drugi pričali kako izgleda. Mora da je s juga. Načinuren kao general. Znae već tu vrstu momaka, srebrni vez na prsluku, dve pucaljke i mamuze.

— Samo trenutak, — prekide ga Mek Ginis zamišljeno. — Pre neki dan mi je neki sličan tip prešao preko čizama. Pre nekoliko dana je, naime, u gradu bio čovek koji bi odgovarao tom opisu. Da li možda jaši belu kobilu?

Bervin klimnu glavom.

— Ja mislim da.

— Onda ga poznajem, video sam ga. Projahao je ispod mog prozora. I to treba da je nećak Glena Granta?

— Naši momci smatraju da je revolveraš.

Šerif žmirnu.

— Dakle, koltmen. Možda su u pravu. No, recite mi molim vas zbog čega bi Grant najmio revolveraša?

— Pa ako mu je nećak onda ga nije najmio. Možda je tu u poseti.

Brus Mek Ginis nije tome pridavao veliki značaj.

— Prvom prilikom ću se raspitati o tom čoveku. Onaj stari lisac na G ranču može da ima revolveraša i nećaka koliko hoće, s nama neće izaći na kraj.

Džoe Bervin široko se osmehnu.

— To isto sam i ja rekao vašem bratu.

— Ako se još jednom kod nas pojavi, oterajte ga dođavola, kod nas nema šta da uzme ni goveda, ni dolare. Osim toga, za nećake brze na oružju nemamo mnogo razumevanja. Skoknuću do Granta na ranč.

— U redu, javiću vašem bratu. Sada moram da žurim. Imam još mnogo posla. — Rekavši to Bervin napusti kancelariju.

Brus Mek Ginis je zamišljeno gledao za njim. Šta li se krije iza svega? I šta je podstaklo stranac da se raspituje kod bratovih kauboja? Šerif je međutim, ubrzo zaboravio revolveraša koji je ličio na generala. Gore na severnom delu njegovog područja već nekoliko nedelja je jedna banda pljačkaša činila ovaj kraj nesigurnim. Do sada nije uspeo da uhvati ni jednog od tih kradljivaca

stoke. Tragovi su vodili na sever i gubili se u peskovitoj visoravni na samoj granici.

Čuvar zakona skide kožni kaput sa čiviluka, navuče ga i napusti kancelariju. Nameravao je da još iste noći odjaši na ranč na severu. Možda će tom prilikom naići na nekog iz bande kradljivaca.

Had Harison se u međuvremenu navikao da izvršava naređenja nedavno prispelog stranca.

Glen Grant je jedne večeri sakupio ljude i saopštio im da će njegov nećak neko vreme ostati na ranču.

Međutim, ova naređenja su nadzorniku bila sve drugo nego prijatna. Do sada je on određivao i naređivao, bar što se kauboja tiče. Grant nije mnogo mario za to, veoma retko je seo u sedlo.

Harison je upravo stajao ispred kaubojske kuće kada je Bandera ujahao u dvorište. Meksikanac je kliznuo iz sedla i dobacio Harisonu uzde.

— Pobrinite se za mog konja Harison, — naredio je nadzorniku.

Harison je bio čovek pedesetih godina. U toku svog života nije uvek išao pravim putem. U njegovoj prošlosti bilo je i tamnih mrlja, ali je to odavno zaboravljeno.

— Pobrinuću se za ovog konja mister. Ja doduše nisam štalski sluga, ali čovek za svoju platu mora što šta da čini. Imate li još neku želju?

U tom trenutku je crnkinja prelazila dvorište. Njena jarko crvena haljina je lepršala. Zastala je kraj Bandere i osmehnula mu se.

— Nemojte obraćati pažnju na

Harisona, mister Bandera. On je zavidljiv.

Nadzornik žestoko opsova.

— Zato bih ja bio zavidljiv, možda na tvoju crnu kožu.

Bingo Bandera priđe korak bliže. Oči su mu sevale, a ruka ležala na drški kolta.

— Ako to još jednom čujem Harison, imaćete rupe u glavi.

Džudi se kikotala i ponosno pogledala svog novog zaštitnika. On je u njenim očima bio junak. U svojim naivnim snovima je upravo tako zamišljala čoveka koji će jednom...

Od toga „jednom“ ni ovog puta nije bilo ništa. Bandera nije uopšte mario crnu devojkicu. Za njega je Džudi bila samo sredstvo za ostvarivanje ciljeva. A ti ciljevi su bili pre svega dolari iza slike Abrahama Lincolna.

Crna Džudi je bila na njegovoj strani, sada više nego ikada. Kauboji su joj se uvek nametali i zbijali s njom grube šale. Nikada se još nije dogodilo da je neko brani tako, kao ovaj tamnokosi stranac.

— Čuli ste Harison! — rekla je Džudi zlorado, zubi su joj blještali.

— Prokleto kopile, to ćeš mi prvom prilikom platiti, — rekao je Harison, njegovo rošavo lice bilo je izobličeno od besa. I on je bacio oko na stasitu Džudi iako je bila obojena. Nije međutim, imao nikakvih šansi.

Bandera se ponovo umešao:

— Još jednu reč i ja ću te isterati odavde kao šugavog psa.

Harison uvuče glavu u ramena. Na ovaj način nikada niko, ni gazda, ni-

je s njim govorio. On to uostalom ne bi ni dozvolio.

— U redu, onda me i oterajte! Pitanje je samo šta će gazda na to reći.

Nadzornik G ranča je to brzo saznao. Glen Grant je stajao na tremu svoje kuće. Mora da je odavno bio tamo, u njegovom pogledu video se gnev. Ovako nije moglo dalje!

— Bandera! — povikao je da se dvorište orilo.

Meksikanac se lagano okrenuo.

— Šta je?

— Hodite ovamo! — naredi mu Grant, koji je u ovom trenutku zaboravio na komediju koju su do sada igrali — nećaka i strica.

Razbojnik je išao bez žurbe preko dvorišta. Zastao ispred Granta i stavio ruke u džepove.

— Dakle?

Rančev glas je bio oštar kao sečivo.

— Ja još uvek dajem naređenja, Bandera.

— Da, još uvek Grant!

Rančev pocrvene. Preko su stajali njegovi ljudi načuljenih ušiju. Crnkinja se kikotala, a i nekoliko kauboja.

— Tako više ne može dalje Bandera, — došapnu mu rančev kroz zube. — Uđite u kuću, treba da govorim s vama.

— Kasnije, kad budem imao vremena, — uzvрати Bandera nemarno, a onda se obrati Džudi. — Šta je s jelom, crna golubice?

Rančev je kiptao od gneva, a crna golubica gurala

— Za vas sam ispekla dva velika bifteka Ringo.

Kako je samo izgovorila to Ringo.

— U redu, moja zlatna golubice, — smešio se Bandera, a onda podrugljivo odmerio Granta.

— Do skorog viđenja! Prekratite vreme s Linkolnom i onim što se iza njega krije.

Rančer je gnevno gledao za parom. Kada su Bandera i crnkinja ušli u kuću, Grant se uputi prema kaubojskoj spavaonici. Dao je znak svom nadzorniku da dođe u kuću.

— Dodite, hoću da govorim s vama!

Harison je krenuo mrzovoljno. Išli su prema koralu.

— On nema prava da vam izdaje bilo kakva naređenja, počeo je rančer tiho, ali mu se u glasu osećala nesigurnost.

Nadzornik je trljao nadlanicom zaraslu bradu.

— U redu. A šta da činim ako mi svoje proklete pucaljke stavi pod nos.

— Neće se drznuti!

— Taj momak, mislim vaš nećak, ne izgleda baš tako plašljivo.

Reč „nećak” pogodila je rančera kao udarac pesnice u lice.

— Nećak, šta ovde znači nećak! Vi ste moj nadzornik, a ja sam vaš gazda. Zapamtite to konačno. Ako ovde ima ko da izdaje naređenja, to mogu biti samo ja.

— Kauboji su drugog mišljenja, — protivurečio je Harison. — Neće to više da trpe. Nekolicina je čak spremna da ode, ako drugog rešenja nema.

Rančer žestoko opsova:

— To sam i mislio. Prokleti šljam! Kada mi je jednom potreban...

Nadzornik Harison nije mogao da shvati svog gazdu. Do sada mu niko nije bio potreban, bar tako je govorio.

— Kako to da smo vam sada potrebni? Da li zbog toga da bi se izašlo sa vašim nećakom na kraj? Oterajte ga prosto do đavola!

— To ste dobro kazali čoveče, — uzvratila rančer i onda se odade. — Međutim, nisam baš raspoložen zato da mi taj revolveraš sruči metak u glavu.

— Revolveraš, zar ste rekli revolveraš! — iznenadio se nadzornik. — Pa on je vaš nećak.

Grant se ujede za usne. Da li da ovom čoveku kaže istinu? Ne to ne bi smeo nipošto, jer bi u tom slučaju Bandera svoju pretnju i ostvario. Pomisao da se obrati šerifu, učinila mu se besmislenom. Čak i da ga Mek Ginis sasluša, šta bi to pomagalo. Ti prokleti Irci su zakuvali celu kašu.

Bandera je uspeo. Inače, prevejani Grant nije ni trenutka posumnjao da je cela priča sa Mak Ginisom neslana laž. Zbog toga se rančer naglo okrenuo i, ne rekavši više ni reč, vratio u kuću.

— To ni sam đavo ne bi mogao da rasprede ni shvati, mrmljao je za njim nadzornik.

•
• •

Na severu su se pašnjaci Irca Mek Ginisa graničili sa prugom Union

Pacifik železnice. Nedaleko od stanice nalazila se mala lepo uređena čista kuća Irca. Bilo je to domaćinstvo u kome nema žene. Bez obzira na to niko ne bi mogao da pomisli da u toj maloj čistoj kući žive samo tri muškarca: Persi Mek Ginis, stari Bervin i šerif, brat Persijev, kada bi povremeno dolazio kući. Momci su živeli preko u maloj kaubojskoj kući.

Bilo je podne kada je Brus ujahao u dvorište. Džoe Bervin je baš bio na bunaru i držao kofu u ruci.

— Helo šerife!

— Odlučili ste da malo i ovde navratite. Imate sreće, Persi je tu. Onda se okrenuo i povikao glasno: Gazda, naš čuvar zakona je stigao!

Nekoliko trenutaka kasnije Persi Mek Ginis je stajao na pragu. Toliko je ličio na svog brata da su ih neki zamenjivali: visok i plećat, plamenocrvene kose i plavih očiju. Rančeru su samo crte lica bile nešto mekše, blaže. Nosio je jednostavno kaubojsko odelo i prašnjavi šešir zabačen na potiljak.

— Helo Brus! Retko navraćáš, — pozdravi ga rančer.

Šerif kliznu iz sedla, lice mu je bilo namrgođeno.

— Prokleta razbojnička banda mi ne da mira.

— Još uvek ništa nisi uspeo, — upitao je Persi ozbiljno.

Brus odmahnu glavom.

— Ne, ni koraka. Uvek kada pomislim da sam se dokopao, banda nestade kao da je u zemlju propala. Ako nastavi ovako biće mi potreban pomoćnik. Ne mogu da stignem sam. Kako stoji stvar s tobom?

— Ne misliš li to valjda ozbiljno Brus?

— U pravu si, neće moći! Tom šljamu bi možda palo na pamet da se kad smo obojica odsutni, dokopa naših goveda. Moraš da držiš oči otvorene, — upozorio je šerif svog brata.

— Budi uveren u to. U toku noći krdo je kraj ranča. Uvek jedan stražari. Ako ti momci stignu ovamo, tu će i ostaviti perje.

Šerif nije bio baš takav optimista.

— Nemoj uobražavati da je to baš tako lako. Preko kod Karla su spalili ceo ranč.

— Slušao sam o tome. Vili je bio ovde, jer se i njegovi pašnjaci nalaze gore. On smatra, da se iza svega toga krije stari lisac sa G ranča. Međutim, ja u to ne verujem. On jeste glavoseča i gulikoža, zelenaš, ali nije razbojnik.

Iznenada se Brus seti stranca.

— A šta je sa revolverašem koga je najmio? Svog tobožnjeg nećaka.

Persi žmirnu, lice mu je postalo tvrdo.

— Dobro da si me podsetio na tog momka. Jutros sam sreo Harisona na granici pašnjaka. Znaš dobro da ja umem da se ophodim s tim rošavim šljmom. Ispričao mi je mnogo toga. Harison bi tog Meksikanca mogao formalno da proguta. Tamo nešto nije u redu.

— Šta to na primer?

— Ni ja nisam uspeo mnogo što šta da prokljuvim. No, jedno je izvesno: ako je to nećak Glenna Granta, ja ću dozvoliti da me mirno obeše. Tog momka sam video. doduše

iz daleka, ali mi je to dovoljno. Po ovoj žegi jaše u crnoj generalskoj uniformi. Silno se razmeće kod Grantovih kaubojja, navukao je na sebe njihov gnev. Taj vrli nećak je svom stricu oteo čak i crnu kuvaricu, a to nešto znači.

— Vrlo zanimljivo, — promrsi šerif. Poznavao je Grantovu kuvaricu iz viđenja i znao da su neki kauboji zapodevali kavgu zbog te žene, pa čak i pucali jedan na drugoga.

Persi sede na stepenice trema i savi cigaretu. Pošto je pripalio, rekao je krajnje ozbiljno:

— Imam neko vraško predosećanje Brus. — Šerif sede kraj svog brata i on je takođe zavio cigaretu.

Stari Bervin se vratio u kuću da pripremi jelo, jer je svakog časa očekivao da se kauboji vrate s pašnjaka.

— Kakvo predosećanje? — pitao je Brus.

— Ne znam kako da ti to objasnim, uzvratio je Persi tiho. Sećaš li se kako su oni prokleti razbojnici ubili našeg oca.

Brus klimnu potvrdno glavom.

— Da, znam.

— Tada nisi hteo u to da poveruješ, a ja sam znao šta će se dogoditi još pre nego što su ga našli.

— I kakve veze ima ta stvar sada s nama i Grantom?

— Slažem se, ali ono isto prokletost predosećanje opet je tu.

— Da se možda ne bojiš?

Persi pogleda svog brata i resko se nasmeja.

— I to si baš mene našao da pitaš?

— Ma, ja znam da ćemo mi sa Grantom izaći na kraj, ukoliko nešto bude hteo od nas da prigrabi.

— U pravu si. Samo zašto šalje Meksikanca na naše pašnjake? Šta taj momak ima ovde da njuška?

— Možda je hteo da nam izbroji goveda. Ako ga još jednom zatekneš, pritisni ga. Nema šta da traži na našim pašnjacima. To treba i kaubojima da kažeš. Prvom prilikom pozabaviću se tom stvari. Konačno treba da saznam ko je taj čovek, možda ću malo skoknuti do Grantovog imanja.

— Ne misliš valjda ozbiljno?

— Smatram da je to najbolje.

— A šta je s tim revolverašem?

— Zbog toga i hoću da odjašim do Granta.

U tom trenutku Berli se pojavi na ulazu.

— Šta je s vama? Zar nećete moj zagoreli pasulj da probate?

Persi se nasmeja:

— Ol rajt! Hajde Brus da požurimo i pokvarimo stomake.

*

* *

Rančer Glen Grant je pokvario stomak. Žuč ga je bolela od nerviranja s nećakom. Za bogataša Glena sopstvena kuća postala je pakao. Crnkinja Džudi nije htela ništa više da radi za njega. Kada bi joj nešto naredio, drško bi mu se nasmejala u lice.

— Treba nešto da obavim za vašeg nećaka, rekla bi i odlazila.

Stranac se ponašao kao da je gospodar G ranča. U međuvremenu su

se i kauboji povukli u sebe, izbegavajući da protivureče ovom opasnom čoveku.

Sada je tek rančer počeo da žali što nema prijatelje. Na svoje ljude nije mogao da se osloni. To je odavno znao. Grant je bio loš strelac i imao slabe pesnice. Sva njegova snaga sastojala se u lukavom i oštrom umu i novcu.

Bilo je kasno po podne kada je Bandera stupio u rančерову sobu.

— Moram da govorim s vama. Potreban mi je novac. Uostalom, već nekoliko dana se nalazim u vašoj službi.

Rančer se zavalj u stolicu i kiselo se nasmeja.

— Ma šta mi napričaste, nalazite se u mojoj službi i potreban vam je novac. Možda ćete mi dozvoliti da se nasmejem.

— Najverovatnije će vas brzo proći volja.

— I do toga mi više nije stalo. Vi ste hteli da me sasvim upropastite, ali vam neće uspeti, od mene nećete dobiti ni centa.

— Kako stoji stvar s Linkolnom?

Grant ustade sa stolice, gurnu sliku ustranu, izvadi ključić iz džepa i otvori sef.

— Dođite mirno bliže dragi rođake, sef je prazan.

Sef je bio prazan, a dva čoveka su se mračno odmerila.

— Prazan!

Stranac je ovu reč izgovorio žustro, s nevericom. To prosto ne može biti istina! Ni jednog centa! Lagano se okrenuo oči su mu opasno sevale.

Glen Grant se đavolski smešio.

— Otišao.

— Šta znači otišao? U tom gvozdenu ormanu nalazilo se sve vaše bogatstvo, — vikao je Bandera.

— Vi ste izgleda dobro obavesteni.

Bandera se maši za oružje, ali ga nije izvukao, a i zbog čega bi, rančer nije nosio kolt.

— Gde su dolari? — siktalo je.

— Zar vam nisam malopre rekao da su otišli.

— Gde ste ih sakrili?

Rančer je počeo da greši.

— Možete tri puta da pogađate.

Sada je razbojnik izvukao kolt iz futrole.

— Pogađanje ću prepustiti vama, gde je novac?

— Otišao je.

— Onda ga pribavite nazad.

— Ne pada mi na pamet! — opirao se rančer.

— Ja ću vas na to prinuditi. Čulo se metalno škljocanje. Bandera je otkao revolver.

Taj zvuk je grmeo u ušima rančera, no još uvek je bio miran, bar tako je spolja izgledalo.

— Ne bi vam mnogo pomoglo. Sami znate da vam mrtvac ne može ispričati gde je sakrio svoje dolare.

— Vi ste ih dakle sakrili od mene. No, brzo će se to promeniti.

Rančer se ponovo osećao sigurnim. Kakva sreća što je novac smestio u pisaći sto.

— Ništa se neće promeniti. Ja sam novac poslao od kuće i nemojte me pitati gde, jer vam to sigurno neću reći.

— Reći ćete mi, budite sigurni.

— Neću da kažem ni slova, mirno izvucite svoj kolt iz futrole, po drugi put vam neće uspeti da me blefirate.

— Ima i drugih načina da vam se cela istina izvuče iz usta.

— Kakvi su to metodi?

— Mogli bi sebi da uštedite mnoge nevolje kada bi konačno izneli novac na sunce.

— Izgleda da sam nešto prečuo.

— Zablude, ništa vi niste prečuli.

U to su se otvorila vrata, Džudi je ušla ne kucajući.

— Napolju je neko ko s vama hoće da govori rančeru, — rekla je i pobedonosno pogledala Banderu.

— Neću da me bilo ko uznemirava, prosićta Grant. Još nešto, treba da kucaš kad ulaziš. Ako još jednom tako upadneš oteraću te do đavola.

Na tu primedbu Džudi se samo hladno osmehnu.

— Mogu da idem rančeru. Ima ljudi kojima ne dozvoljavam da me oteraju do đavola. Nego, šta je s tom posetom? Čovek neće hteti da čeka.

— Nemam vremena, — brecnu se Grant.

— Ni za šerifa?

Teško je bilo pogoditi ko je sada prvi pobledeo: rančer ili stranac.

— Mek Ginis! — uzviknu Grant. — Šta on ima ovde da traži? Ja s tim ridokosim nemam nikakva posla.

— Možda šerif misli drugačije, — primetila je Džudi zlorado. Uživala je u tome da nervira rančera. Kako je mogla uostalom i da slutiti da njen junak Meksikanac nipošto ne mari

ljude sa zvezdama. — Šta sada, da ga pustim?

Na to pitanje odgovorio je Mek Ginis sam, gurnuvši vrata i ušavši u sobu.

— Na žalost, nemam mnogo vremena, mister Grant.

— Kako se to ponašate. Niste vi ovde kod svoje kuće.

— To mi je sasvim jasno, mister Grant, — uzvratí Brus hladno, a onda odmeri Banderu. — Mi se čini mi se poznajemo?

Razbojnik energično odmahnu glavom.

— Ne, koliko se ja sećam.

— Upoznaćemo se i to brže nego što mislite. — Mek Ginis se sada obratio rančeru. — Da li je ovaj čovek vaš nećak?

Glen Grant pogleda Meksikanca ispod oka za delić sekunde, pa uzvratí žustro „da”.

Iz rančerovog pogleda Brus je odmah utvrdio da ovaj laže. Znači, stari lisac je doista najmio revolve-raša.

— Od kada vi to imate nećaka, mister Grant?

Mesto Granta, odgovorio je Banderu:

— Ako se ne varam, to vas se uopšte ne tiče, šerife.

Tek sada se šerif okrete sasvim prema Banderi.

— Pogodili ste mister. To što rančer iznenada ima nećaka doista me se ne tiče. No, pošto se taj nećak stalno vrti po našim pašnjacima, tiče me se i te kako.

— Ma šta mi napričaste. Vi dakle ne znate zašto se ja movam po va-

šim pašnjacima. Možda sam tražio vas ili vašeg brata. — Razbojniku u tom trenutku ništa drugo nije palo na pamet. Situacija je po njega bila paklena. Pred njim je stajao čovek za koga je tvrdio da ga je najmio kao revolveraša. Prokletstvo, sa ovom neprijatnom situacijom nije računao!

— Dakle, vi ste mene tražili. Smem li da pitam zbog čega? — interesovao se Brus.

Slušajući ovaj razgovor rančer Grant nije znao šta da misli. Šta je sada ovo. Kakvo pozorište?

— Šta sve, ovo treba da znači, mister Mek Ginis? — pitao je ledeno.

— Odgovor sam ja od vas očekivao! — uzvratio je čuvar zakona oštro.

Inače hladnokrvni stranac lagano je gubio nerve.

— Šta vi uopšte ovde imate da tražite, breкнуo se Bandera na Mek Ginisa.

— Odmah ću vam reći, amigo. Ako se samo još jednom pojavite na mojoj zemlji, loše ćete proći. — Onda se obratio Glenu Grantu. — A vama mister mogu da dam koristan savet. Ako želite da dočekate mirnu starost, oterajte ovog momka do đavola. U protivnom ću to učiniti ja.

— Ali vi ste, zapravo, ovog revolveraša naj...

Rančer nije dospeo da izgovori rečenicu do kraja. U jednom skoku se Meksikanac našao kraj njega i gurnuo ga u stolicu. Grant je stenjao pod teškim pritiskom. Lice mu je bilo izobličeno od straha.

— Pomozite mi šerife!

Mek Ginis je zastao na vratima.

— Vi ste mi još dužni jedno objašnjenje, rančeru! Šta ste to rekli da sam imao sa ovim čovekom?

Meksikanac se okrete ne ispustajući Granta.

— Gubite se šerife, nemate šta ovde da tražite. Nemojte više vređati mog strica!

— U redu, otići ću, ali prvo ga pustite!

— Ne pada mi na pamet, — uzvрати razbojnik, jer je pretpostavljao šta bi se dogodilo kada bi ga pustio. Prvo što bi Grant uradio, to je da ga oda, što nipošto ne sme dozvoliti.

Sa Ircem se nije moglo lako izaći na kraj.

— Rekao sam da pustite tog čoveka. Kad ja više ne budem ovde, možete jedan drugome ako hoćete porazbijati glave.

— Vi ovde nemate šta da tražite više! — siktao je razbojnik.

Glen Grant je počeo da krklja. Tada se šerif umešao. U jednom skoku našao se kod obojice. Bandera nije hteo da pusti rančera, nego da se mašio oružja.

Ma koliko da je bio brz, Brus Mek Ginis je bio brži. Zamahnuo je pesnicom i pogodio Banderu u vrh brade. Ovaj se zanese unazad, još uvek ne puštajući rančera. Ruka mu je ostala zgrčena na Grantovom okovratniku. Tako ga je i povukao iz stolice na zemlju. Nesrećni rančer je pri padu udario glavom o ivicu pisaoćeg stola i ostao da leži onesvešćen.

Sada su ležali miroljubivo jedan kraj drugoga, rančer i njegov „nećak”. Mek Ginis izvuče revolverašu oba kolta iz opasača i zadenu ih u svoj pojas. Onda se uspravio. Na vratima je stajala crnkinja razrogačenih, užarenih očiju.

— Vi ste ga ubili, to ćete iskijati! Na ovu primedbu šerif se samo prezrivo nasmejao.

— Možda ćete se vi pobrinuti za mrtvaca, ali nemojte zaboraviti i svog gazdu. Kada se ovaj mlađi momak povрати, uručite mu moj pozdrav.

— Vi ste jedno đubre, — siktala je Džudi i prošla pored Mek Ginisa. Kleknula je kraj Bandere ne obraćajući pažnju na rančera.

— On je mrtav! — počela je da jadikuje glasno.

Brus Mek Ginis je već bio na vratima. Tu je još jednom zastao i dođao:

— Sipajte mu kofu vode na glavu i ponovo će doći svesti. Do viđenja.

Hank Harison je stajao ispred kaubojske kuće. Kada je šerif izašao na trem, krenuo je prema njegovom konju. Mek Ginis se vešto vinuo u sedlo. Nije dobro poznao ovog starog kaubojca, ali ipak sasvim dovoljno da zna da ovaj rošavi čovek nije neispisana knjiga.

— Šta je po sredi, Harison?

Nadzornik zadenu levu ruku u opasač, a desnom počeo da trlja bradu.

— Govorio sam s vašim bratom, šerife.

— Znam.

— A znate li o čemu smo govo-

rili? Harison pri tom oprezno pogleda prema rančerskoj kući.

— Bez brige umirivao ga je šerif, obojica spavaju.

— Kako spavaju, pa vi ste upravo izašli iz kuće.

— Da, ali razgovor je veoma iscrpeo i vašeg gazdu i njegovog vrlog nećaka.

— Nećaka? Ne verujete li i vi možda u tu priču?

— Ni reči, Harison. Ako se nešto dogodi znate gde me možete naći.

Šerif obode konja i odjaha.

Harison se počeo po potiljku, gledajući za jahačem.

— Spavaju, ko je to još čuo.

U tom trenutku se Džudi pojavi na vratima rančerske kuće.

— Da li je otišao? — vikala je preko dvorišta.

Nadzornikovo lice se smračilo.

— Ako ste na šerifa mislili, da na žalost, otišao je.

— Na žalost, rekli ste — siktala je crnkinja kao zmija, — on je obojicu ubio, usmrtio, a vi ste ga kukavice pustili da odjaši.

Nadzornik je pretrčao dvorište i zastao ispred Džudi.

— Koga je to ubio?

— Banderu i rančera.

Had Harison odgurnu crnkinju ustranu i stupi u kuću. Našao je obojicu u sobi. Glen Grant je ležao u dubokoj nesvestici, čelo mu je bilo natečeno i krvavo.

— Prokletstvo, taj lupež! — nagnuo se nad rančerom.

— Još uvek živi, — rekao je Banderu u tom trenutku.

Harison se naglo okrete. Meksi-

kanac mu se smešio s mukom ustajući. Trljao je bolnu bradu i bacio pogled na sliku Abrahama Linkolna, žestoko psujući.

— Onaj pas gore je svemu kriv!

I Džudi je bila prisutna. Gledala je zaljubljeno svog junaka koji za nju ovog puta nije mario.

— Nestani odavde! — brcnu se Meksikanac.

— Ali...

— Nikakvo ali, napolje!

Devojka napusti prostoriju kao pretučeno pseto.

Nadzornik je iznenađeno posmatrao Banderu. Sve ovo mu doista nije išlo u glavu. Pre kratkog vremena ovaj čovek je hteo da ga ustreli samo zato što je rekao nekoliko reči na račun crne devojke, a sada je i sam vikao na nju.

— Vi se na veoma neobičan način ophodite sa svojim prijateljima.

— Tako mi se hoće. I vi takođe možete da se gubite.

— Šta je sa gazdom?

— Sada sam ja ovde gazda.

— Vi ste ludi! — procedi Harison kroz zube.

Ringo Bandera je hteo da se maši za oružje, ali su mu futrole bile prazne.

— Prokletstvo, gde su mi koltovi?
— promrsio je iznenađeno.

Hank Harison je imao revolver. Izvukao ga je iz opasača i otkočio, široko se osmehujući.

— Ovog puta niste vi na potezu, Bandera.

— Vi ste mi ukrali oružje. To ćete skupo platiti!

— Ništa ja vama nisam ukrao. No,

ako se ne varam, u šerifovom opasaču video sam dve pucaljke, koje nisu njegove. Bolje bi mu bilo da vam je sasuo olovo među rebra. Time bi se stvar okončala s vama.

Meksikanac je kipteo od besa. Ni za trenutak nije sklanjao pogled sa preteći uperene cevi. Bilo je to jedino što je respektovao. Konačno je promrsio prigušenim glasom:

— Sklanjajte konačno taj prokleti kolt.

Hank Harison kroči nekoliko koraka unazad, a onda vrati oružje u futrolu. Znao je da Bandera sada nije opasan.

— Ol rajt idem, jer konačno neko mora da se brine i o rančeru. Kada se rančer bude povratio, razgovaraću s njim. A onda je vaša igra završena, Bandera.

Nadzornik je izašao misleći na šerifove reči: „Vi znate gde me možete naći”. Da, Harison je hteo da ode kod njega čim bude završio razgovor s rančerom.

Međutim, rančer Glen Grant se nije više osvestio. Umro je istog dana u dubokoj nesvestici.

*
* *

Bilo je veče. Nebo je imalo metalno plavu boju. Sa reke San Hil duvao je blag povetarac.

Ringo Bandera je stajao na tremu. Poslednji zraci večernjeg sunca prelamali su se na srebrnom vezu njegovog meksikanskog prsluka. Na licu mu se ogledao trijumf. Pred njim su se okupili jahači Glena Granta.

— Treba nešto da vam kažem, počeo je razbojnik nadmeno, a onda za trenutak pogledao Harisona. Vi, uostalom, znate šta se danas dogodilo.

— Znam dosta toga, promrmlja nadzornik dvosmisleno i pljunu na zemlju.

— Vi znate da je šerif danas napao i rančera i mene.

— Trebalo je da bolje udara, uzvрати Harison.

Bandera je znao šta je time mislio, samo isto je tako znao da će u ovom kauboju uvek imati nepriljatelja.

— Rančer je mrtav, Harison.

Nadzornik preblede.

— Da, mrtav je, niste ništa prečuli — ponovi Bandera cinično.

— Vi ste ga dakle...

Razbojnik buknu, mašio se za oružje, u pisaćem stolu Glana Granta nije našao samo novac, nego i jedan kolt.

— On je bio moj stric, Harisone.

— Gazda je meni nešto drugo rekao — pokušao je rošavi nadzornik da još nešto učini.

— Vi ćete mi drugom prilikom ispričati šta vam je rančer rekao Harisone — prekide ga razbojnik hladno. — Jedno je izvesno, to ubistvo je počinio šerif, uostalom, bili smo prisutni Džudi i ja.

Ova vest pogodi kauboje kao udarac groma. Glen Grant mrtav! Prosto neverovatno. Krišom su pogledali prema kući, očekujući da se vrata svakog trenutka otvore.

Ni jedan od ovih goniča krava nije naročito mario svog gazdu. Međutim, to da je sada tako iznenada umro, jednostavno nije išlo u njihove tvrde glave. Ubio ga je, niko drugi do sam čuvar zakona? Bilo je to doista više nego što su ovi jednostavni ljudi mogli da shvate.

Tada se na vratima kuće pojavi crnkinja. Njena jarko crvena haljina blještala je na suncu. Nije delovala ni malo zbunjeno ni ožalošćeno.

Bandera se okrete prema njoj.

— Džudi vi možete da potvrdite moje reči. Možete da izjavite šta se dogodilo.

Devojka klimnu glavom i objasni svojim grlenim glasom.

— Šerif ga je ubio.

Stranac koji je tvrdio da se zove Bandera, igrao je sada svoju veliku igru. Udario se pesnicom u grudi, onda zadenu palčeve u opasač i zagrmio preko dvorišta.

— Čuli ste ljudi. Moj stric je ubijen, a ubica je vrli šerif iz Šifilda.

Govoreći to, razbojnik je mislio šta bi bilo da ga nisu poslali ovamo, šta bi s njim bilo da je slučajno sam došao na ranč. Bio bi naslednik. Kakvi pusti snovi! Morao je da se drži čvrsto stvarnosti, a stvarnost je bila siva, kao i marama ljudi čijoj družini je i sam pripadao. Siva, kao kapuljača vođe koji mu je dao ovaj nalog, naredivši mu da se predstavi kao Meksikanac Ringo Bandera.

U stvarnosti, ovo je bio član bande sivolikih Laurentino Gata, priljatelj velikog Kapisina. Inače podzriv, veliki vođa, koji nikako nije mogao da prežali gubitak Kapisina,

odlučio je da Gatu stavi na veliku probu. Konačno, možda je i on tako koristan čovek kao što je bio Kapisin.

S druge strane, veliki vođa još uvek nije odbacio ideju da oslobadi Kapisina. Međutim, u ovom trenutku za to nije bilo mogućnosti.

Vajat Erp mu je još jednom pomrsio račune i prinudio ga da napusti grad Santa Fe. Ipak, nije hteo da ode iz ovoga kraja, jer je upravo ovde računao sa svojom velikom šansom, hteo je da se dočepa onoga što je bandi nedostajalo — novac.

Sitnim razbojništvima i prepadi-
ma na poštanske kočije nije se moglo mnogo učiniti. Osim toga, stanovništvo šire okoline grada Santa Fe bilo je već upozoreno na opasnost. Zbog toga se prevejani vođa bande okomio na rančera Granta. Svako u zemlji je znao da je gazda G ranča jedan od najbogatijih ljudi u Novom Meksiku.

Vođa bande je saznao da Glen Grant ne drži svoj novac u banci. Gde ga krije, to je tek trebalo ustanoviti. Upravo to je Laurentino Gata dobio u zadatak. Zamenik Kapisina se tačno držao uputstva velikog vođe. Pozvao je malo maštu u pomoć i doista brzo otkrio tajno skrovište dolara.

Jedino što nije bilo sastavni deo plana velikog vođe, jeste brza smrt rančera. No, kad se to već dogodilo, razbojnik kova Laurentina Gata, umeo je da se snađe. Majstoski je igrao svoju ulogu.

Razbojnicima je samo moglo da

odgovara to što je Mek Ginis prikazan u ružnom svetlu. Najzad, drugi napad i jeste bio usmeren na čuvara zakona. Najteži deo plana uzeo je Kid Malinen na sebe: njegov zadatak je bio da ukloni šerifa Mek Ginisa.

Stojeći sada na tremu i propinjući se na vrhove prstiju, Gata je razmišljao o tome, šta će sada Malinen, novi Kapisin, kako su ga već u bandi nazivali, moći da učini. Gata ga je naime izigrao time što je šerifu na vrat natovarivao ubistvo.

— Ljudi, vikao je sad iz sveg glasa. Moramo da osvetimo to ubistvo. Obećavam vam da će tako biti. Ne treba nikome dozvoliti u ovoj zemlji da nekažnjeno ubija časne ljude. Sasvim je švejedno ko je počinio zločin, nosi li zvezdu ili ne. Brus Mek Ginis je ubica i iskijaće taj zločin.

Ljudi su stajali potpuno pometeni i gledali pred sebe. Niko nije shvatio šta se ovde zbiva. U redu, gazda je dakle mrtav, to su morali da shvate. Ovaj momak, po svemu sudeći, doista mu je nećak, što znači da je od sada, on gazda.

Bila je to činjenica s kojom se pre svega Hank Harison nije mogao da pomiri. No, on nije bio čovek koji bi mogao da se suprostavi prevejanom lupežu.

*
* *

Član bande sivolikih Malinen imao je mnogo teži zadatak. Trebalo je da se nekoliko dana posle do-

laska Laurentina Gata na G ranč, nađe na imanju Irca Mek Ginisa. Trebalo je da se zaposli kao kauboj.

Međutim, Irčev ranč je bio mali, tako da su tri kauboja uz pomoć Bervina i samog Persija Mek Gina, mogli da savladaju sav posao. Naravno, bilo bi dobro zaposliti još jednog čoveka, da je bilo novaca.

Zločinac iz Kentakija se zadržao u gradu i baš te večeri, kada se na Brantovom ranču dogodila nesreća, hteo je da krene do Mek Ginisovog imanja.

Stajao je na prozoru Vebsterovog pansiona i posmatrao ulicu, kada je ugledao kako grupa kauboja ulazi u glavnu ulicu. Na čelu ove grupe poznao je na svoje ogromno iznenađenje, Laurentina Gatu.

Jahači su zastali ispred šerifske kancelarije. Bandera je dao znak dvójici kauboja. Dva momka kliznuše iza sedla i pridoše tremu, odmah su zauzeli unapred određena mesta.

Gata se podboči, zabaci glavu i poče da viče:

— Mek Ginis, izlazi napolje!

Vrata na kancelariji su se otvorila i Irac se pojavi na njima. Krenuo je dva koraka napred. Prekasno je primetio dvojicu kauboja iza svojih leđa.

Pogledao je tobožnjeg Banderu na rastojanju od osam jardi na sredinu ulice.

— Šta hoćete čoveče? — doviknuo je razbojniku.

Razbojnik zabaci šešir.

— Vi nemate razloga Mek Ginis da se tako razmećete, vi ste ubica.

Za trenutak je u glavnoj ulici Šefilda vladala grobna tišina.

— Tako je, ubica! — ponovi Gata. — Ubili ste rančera Glena Granta! Za to ćete posetiti. Ljudi zgrabite ga!

No, sve se nije odvijalo tako jednostavno, kao što je Gata zamislio. Kada su dva kauboja htela da šepaju Mek Ginisa, ovaj skoči unazad. Jednog od njih je udario teškom pesnicom i oborio ga na zemlju, a drugog uhvatio za ramena i bacio s trema.

U desnoj ruci čuvara zakona bljesnuo je revolver.

No, Gata je već držao svoje revolvere u rukama.

— Od toga nema ništa, Mek Ginis! Bacite oružje, gotovi ste!

Šerif pogleda niz ulicu tražeći na licima posmatrača odgovor. No građani Šefilda se nisu razlikovali od ljudi u ostalim gradovima Zapada: bojali su se!

Nije bilo nikoga koji je hteo da stane uz šerifa, iako je on mnogo učinio za grad. Čuvar zakona ih je jedini štitio od razbojničkih bandi koje su se u poslednje vreme okomile na njihova goveda.

U Šefildu u tom trenutku još niko nije slutio da su baš sivoliki ti koji kradu goveda sa pašnjaka i sateruju malim rančerima strah u kosti. Sve je to bio deo plana velikog vođe bande, koji je ovaj kraj hteo da stavi pod svoju vlast. Hteo je to po svaku cenu, jer mu je Santa Fe bio potreban. Pošto mu to nije

uspelo sa Tombstonom, morao je da pokuša da porobi Santa Fe.

Gatov zadatak je bio doista veoma važan, jer je trebalo pribaviti potreban novac i eventualno ojačati bandu kaubojima sa G ranča.

No, važniji je bio Malinenov zadatak da se oslobodi čuvara zakona. Ustvari, to je trebalo da bude samo manevar, zaklon iza koga bi se vođa bande prikrio i smestio u blizinu grada.

Slučaj je hteo da se u tom trenutku u gradu zatekne brat šerifov Persi Mek Ginis. Hteo je da obavesti brata, šerifa, da su se na njihovim pašnjacima pojavili jahači i da je njegova pretpostavka da se radi o razbojničkoj bandi time potvrđena.

Persi je video kako mu je brat zapao u opasnost. Pošto je bio sa druge strane i nalazio se iza leđa ljudi koji su ogrožavali šerifa, odmah je izvukao sačmaricu iz futrole i otkočio je.

Međutim, nije imao prilike da povuče obarač. Gore, sa prozora Websterovog pansiona zagrmela je vinčesterka. Kid Malinen je pucao.

Smrtno pogođen, Persi Mek Ginis skliznu iz sedla i ostade da leži u prašini.

Samrtnički bled stajao je šerif gledajući jahače sa Grantovog ranča i telo svog brata. Spustio je desnu ruku u kojoj je držao revolver i hteo da priđe bratu.

Na to zaurla Gata:

— Stoj, ubico! Ti ne smeš u ovom

gradu da učiniš ni jedan korak na svoju ruku.

Irac se naglo okrete, oči su mu gnevno sevale.

— Ko ste vi uopšte? Kako se usuđujete da tako govorite sa mnom.

Razbojnik se udari pesnicom u grudi.

— Vi vrlo dobro znate ko sam ja! Ja sam novi gospodar G ranča i osvetiću smrt svog strica. Vi ste ga ubili.

Mek Ginis više nije mogao da se snađe u ovoj situaciji, ništa nije shvatio. Uostalom, nisu shvatili ni drugi. Naravno, nisu imali pojma da je stranac koji je rekao da se zove Bandera, jedan od vođa ozloglašanih „ljudi s vešalima”. Isto tako, nisu imali pojma, da je čovek koji je pucao sa prozora Websterovog pansiona, takođe član ove bande.

— Razbojnici! uzviknuo je muklo čuvar zakona, a onda zabacio glavu i počeo da viče iz sveg glasa. — Razbojnici su u gradu ljudi, mašite se oružja!

Građani Šefilda, međutim, nisu ni pomišljali da dotaknu oružje. Stajali su ukočeno i nemo posmatrali ulicu.

Kada je odjeknuo ulicom metak, Gata je okrenuo glavu i poznao svog rivala. Da, Malinen je za nje ga bio rival. Gnevan što se drugi umešao u njegove poslove, Gata je hteo da jednim potezom skrene vođu na svoju vodenicu. Želeo je da bude čovek koji je ne samo prigrabio Grantov ranč, nego i onaj ko

se oslobodio Mek Ginisa. Laurentino Gata je bio veoma častoljubiv i hteo je da postane drugi Kapisin.

Pošto nije očekivao podršku od građana, obratio se svojim kaubojima:

— Ljudi dokopajte ubicu, na vešala s njim!

Sve se odigralo veoma brzo. Podstaknuti Gatovim povicima, gnevni kauboji se ustremišu na šerifa i vezaše mu ruke na leđa. Jedan od njih mu je stavio omču na vrat.

— Na prvi stub s njim, vikao je dalje Gata, posmatrajući ispod oka s neskrivenim trijumfom Malinena.

I ovaj je bio povređen u svom ponosu. Zbog toga je napustio prozor i pojavio se na ulazu u pansion. Nikada, ni u jednoj borbi nije bio fer. Nije bio takav ni s rivalima, želeo je pošto-poto da zauzme mesto Kapisina.

Jedan od kauboja, Nat Gardner prebacio je laso preko stuba.

— Samo jednu reč gazda i zategnuću konopac, tako da će momak biti gotov.

Zločinac nije hteo tako brzo da završi svoju trijumfalnu igru. Hteo je pošto-poto da oseti svu slast pobeđe. Želeo je da mu ovaj grad leži pred nogama.

Gata se znatno razlikovao od svog prethodnika i prijatelja Kapisina. Kapisin je bio prevejani, ali istovremeno i veoma oprezan razbojnik, kome do velikih predstava nije bilo stalo. Za razliku od njega, Gata je hteo da trijumfuje, šepuri se pred svima, a naročito pred svojim ri-

valom Malinenom. Odugovlačio je sve to, tako da je ljudima kidao nerve. Neki su počeli da viču: „Obesite psa! Na vešala s njim!” Za to vreme Gata je sedeo uspravljen u sedlu i posmatrao divljačku scenu. Upravo je to i želeo. Da ne traži samo on smrt za ubicu, nego ceo grad!

Nadzornik sa Grantovog ranča okrete glavu u stranu. Nije mogao da gleda vešanje. Međutim, prizor koji mu se sada ukaza nije bio ništa bolji: Persi Mek Ginis ležao je u prašini, mrtav kraj svog konja.

Harison podiže pogled da ne gleda ubijenog i vide kako iz uličice iz koje je malopre izašao Persi Mek Ginis, nailazi jahač. Bio je to visok čovek, preplanula lica i tamnoplavih očiju. Lice mu je bilo markantno, muževno, a crna kosa izvirivala ispod šešira sa širokim obodom. Nosio je platnenu košulju i crnu somotsku mašnu. Opasač mu je bio načinjen od crne bivolje kože. Na njemu su bile pričvršćene dve futrole, u svakoj se nalazio po jedan težak revolver kalibra 45. Oružje na levoj strani imalo je upadljivo dugu cev.

Harisonovu pažnju je pored jahača privukao i konj na čijim se leđima nalazio ovaj impozantni jahač.

Bio je to dugonogi crni vranac plemenite, rase s blistavom crnom grivom.

Ovaj jahač, nije bilo sumnje, bio je maršal Vajat Erp iz Dordž Sitija.

Drugi čovek koji je njegov dolazak uspeo da vidi bio je razbojnik Kid Malinen, ali on nije znao ko je taj čovek.

Vajat je kliznuo iz sedla ispred trema pansiona, prebacio uzde preko prečke i popeo se uz nekoliko stepenika.

Kid Malinen je stajao udaljen svega tri koraka od njega.

Na suprotnoj strani ulice paklena situacija je dostigla svoju kulminaciju. Nekoliko ljudi popelo se na kola i glasno zahtevalo da da znak za vešanje.

Gati se sada učinilo da je bilo dosta trijumfovanja, da je osetio svu slast pobede. Okrenuo je još jednom glavu i sreo strančev pogled. Iako ga do tada nije nikad video, niti znao koga ima pred sobom, bio je nekako kao hipnotisan, nesposoban da skloni pogled.

Konačno se pribrao, zabacio glavu i uzviknuo:

— Ljudi, presuda je izrečena! Šerif Mek Ginis je ubica mog strica rančera Glena Granta. Ubica treba da visi!

Brus Mek Ginis je bio licem okrenut prema suprotnoj strani ulice, odnosno prema kolima. Omča mu je već bila na vratu i svakog trenutka je trebalo da bude obešen.

Njegov pogled se sada spustio na čoveka iz Misurija. Vajat Erp je hitro uzmakao dva koraka natrag i stajao uz samog Kida Malinena.

Maršal, naravno, nije ni znao zašto to čini ali je osetio da to treba da učini. Ukoliko, je naime ovaj čovek razbojnik, ako bude u njegovoj blizini sprečiće mu svaku akciju. Nije imao vremena za gubljenje.

Trebalo je spasavati život optuženog čuvara zakona.

Brus Mek Ginis je bio uništen, slomljen, pre nego što se omča zategla. Slomio ga je ono što se poslednjih minuta odigralo: samo nekoliko koraka od mesta gde je trebalo da bude obešen ležao je u uličnoj prašini njegov brat.

Jedan pripiti kauboj nestrpljivo doviknu:

— Dajte znak, gazda!

Gata je upravo hteo da podigne ruku, kad se ulicom razleže metalni glas:

— Trenutak ljudi! Zbog čega ovaj čovek treba da bude obešen?

Razbojnik se okrete u stranu i odmeri stranca.

— Cenim da vas se to uopšte ne tiče, mister.

— Zablude, ja hoću da znam zašto on treba da bude obešen.

— Zato što je ubica — čuo se jedan histerični ženski glas s prozora.

Maršal je bio uporan:

— Koga je ovaj čovek ubio?

— Rančera Glena Granta, mog strica.

— Ko je svedok ubistva?

— Ja lično i jedna mlada žena sa našeg ranča.

— Ko je vodio suđenje na kom je izrečena ta presuda?

Sada je Gata pogledao iznenađeno stranca.

— Suđenje? Čemu nam je potrebno suđenje. Pa taj čovek je ubica.

Vajat je stajao mirno, ruku prekrštenih na grudima. Bio je za glavu viši od Kida Malinena.

— Slušajte mister, mi ovde ne živimo u divljini, nego u kraju u kome vlada zakon.

— Zakon? — rugao se Gata. — Ala me zasmeyavate! Nama nikakav z...

Maršal ga oštro prekide:

— I meni se čini da vam zakon nije ni potreban. Trebalo bi da budete sudija ili u najmanju ruku šerif, pa da izreknete takvu presudu. Meni se, kažem, čini da ste vi nešto što bi se nazvalo suprotnim od sudije.

— Ljudi, jeste li ovo čuli? Ko je ovaj momak koji se usuđuje da tako govori sa Ringom Banderom.

Veliki vođa sivolikih je na brzinu izmislio ime za sebe, ne lupajući više glavu o tome. Pokazalo se sada da mu ze izbor imena bio loš.

Ne skidajući ruke sa grudi maršal uzvрати oštrim glasom:

— Ja sam jednom poznavao jednog strelca koji se zvao Bandera. To je bilo dole na granici Meksika. Hoću da kažem izvanrednog strelca, izbatilo je Hildija Brodera az čizama. Ako sam dobro obavešten, imao je dvoboj čak i sa Bili Kidom. No, od tada je prošlo dosta vremena.

— Ja sam taj čovek — povika Gata ne shvatajući da je pri tom učinio kobnu grešku.

Maršal ga ledeno odmeri i reče:

— Onda vi mora da ste duh, mister. Ringo Bandera je prošle godine na badnje veče ubijen u glavnoj uli-

ci Bizbija. Ustrelio ga je poštar Džefri Donegan.

Razbojnik je sada sedeo na svom konju kao okamenjen.

Vajat je iskoristio to i upitao: — Ko je ovaj čovek preko.

Harison koji je ovo sve pažljivo posmatrao stupi nekoliko koraka napred:

— To je šerif, mister.

— Zar šerif iz Šefilda?

— Da, mister, Brus Mek Ginis. — Onda je pokazao na mrtvaca u uličnoj prašini, i dodao, — a ovo mu je brat.

Maršal pođe niz stepenice i priđe ubijenom.

— Ko ga je ustrelio?

Malinen preblede. Maršal naglo okrete glavu. Kid Malinen je hteo da se maši za revolver, čak ga je dopola izvukao iz futrole. Međutim, stranac je već držao oružje u levoj ruci i otkočio ga.

— Ti si ga dakle ustrelio?

Malinen je netremice posmatrao maršala, a onda konačno odvoji od njega pogled i upravi ga na Gatu. Međutim, lice njegovog rivala bilo je hladno kao kamen. To ga je izbacilo iz ravnoteže, pa je počeo da viče.

— Šta je prijatelju? Nisi još Kapsin. Još si uvek samo plamičak, koji pri prvoj oluji može da se ugasi.

Građani u glavnoj ulici stajali su iznenađeni slušajući ovu raspru.

Gata je samrtnički prebledeo.

— Ljudi, ne smemo dozvoliti da nas ovaj stranac sluđuje. Ovamo smo došli da kaznimo ubicu, a čovek koji leži u uličnoj prašini sam je kriv za

svoju smrt, jer se pojavio iza naših leđa sa sačmaricom u rukama.

Vajat Erp je oštro motrio obojicu razbojnika.

Gata se neprijatno osećao pod tim pogledom. Podsvesno je osećao da je ovaj veoma opasan po obojicu. Bio je siguran da su on i Malinen sami i da kaubojima neće pasti na pamet da se ustreme na ovog neustrašivog momka. U glavi su mu stalno dobivale strančeve reči o zakonu koji vlada u ovoj zemlji. Znao je da te reči nisu prečuli ni građani Šefilda.

Malinen nije izdržao; postavio je određeno pitanje čoveku iz Misurija:

— Ko ste vi ustvari, čoveče?

— Moje ime je Erp, Vajat Erp.

Maršal je zadržao revolver u ruci, a onda odlučno pošao prema šerifu i skinuo mu omču sa vrata. Sasvim slučajno pogledao je u pravcu Malinena i video da mu je lice izobličeno od straha. Pogledao je i drugog čoveka koji mu je bio sumnjiv, ustanovio je da je i njegovo lice takođe izmenjeno. Bio je slika i prilika straha.

Počeo je crni dan za Kida Malinena, iako toga nije bio svestan. Sada je počinio kobnu grešku. Pošto se malo pribrao od straha, učinilo mu se da je maršal vratio revolver u opasač. Hteo je da iskoristi svoju tobožnju šansu, izvukao je kolt, uperio ga i pucao. Za delić sekunde Bantlajn je ranije zagrmeo. Telo Kida Malinena se zanese unazad, a revolver mu s treskom pade na trem.

Ljuda na prozorima bili su istovremeno i uplašeni i iznenađeni.

Vajat Erp je u gradu. Ovaj momak je hteo da puca na maršala! Neverovatno!

Videći da mu je jedini saveznik u ovom trenutku ranjen u desnu mišicu, Gata htede da se izvuče.

Učinio je to čak veoma vešto.

— Ljudi, za nas ovde nema posla. Ovaj čovek je maršal Erp i, koliko ga poznajem, pobrinuće se za to da ubica prođe nekažnjeno.

Malinen nije mogao da se savlada. Lica bledeg kao kreč, krenuo je napred i počeo da vrišti:

— Gata, kukavice, ostani ovde!

Tamnoputi razbojnik se pretvarao da to uopšte nije čuo i obode konja u nameri da krene sporednom ulicom.

— Taj momak je opasan lupež, došapnu Mek Ginis maršalu.

Maršal je to pretpostavljao i zato povika:

— Gata! Sačekajte još trenutak, treba nešto da vam dam.

Razbojnik zaustavi konja ne okrećući se. Kada je Vajat stigao do razbojnik rekao mu je običnim glasom:

— Sjašite!

— Šta vam pada na pamet? Kako to govorite sa mnom? Ja vam ništa nisam učinio. Osim toga da se razumem, moje ime je Bandera, Ringo Alvares Bandera. Ja nisam ubijen na badnje veče, u Bizbiju, niti imam bilo šta sa onim čovekom sa kojim ste me zamenili.

— Sjašite!

Na to lupež obode konja, tako da se životinja uplašeno prope. Maršal je uspeo da dokopa Gatu za levu no-

gu i svuče ga sa sedla. Ovaj tresnu koliko je težak na ulicu. Vajat naglim pokretom podiže Gatu sa zemlje, zatim povede Malinena sa trema, a onda sa obojicom zajedno nastavi prema šerifskoj kancelariji. Odmah ih je strpao u ćelije.

Kada se vratio na trem, Mek Gimis je još uvek stajao čuku vezanih na leđima, pored leša svog brata.

— Ja čak ne znam treba li da vam zahvalim, maršale. Ovde leži moj brat. Mrtav je. Možda bi bilo daleko bolje da sam na veliki put krenuo zajedno s njim.

Vajat oslobodi čuvara zakona veza i pogleda oko sebe. Na ulici je još uvek stajao rošavi nadzornik sa G ranča i zbunjeno gledao u zemlju.

Maršal povuče Mek Ginesa za ruku.

— Hajdete šerife, tu stvar treba dobro ispitati, hoću da znam šta se na ranču dogodilo.

Uprkos lukavosti, crnkinja se brzo odala. Ispostavilo se naime, da Glen Grant nije odmah izdahnuo, posle udarca o ivicu stola. Na potiljku nesrećnog rančera nađena su dva velika ožiljka, očigledno izazvana udarcem teškog metalnog predmeta. Pravi ubica bio je čovek koji se predstavio kao Bandera.

Maral još nije slutio kakve je opasne zverke stavio iza katanca. Neki putokaz je doduše imao. Taj putokaz su mu bile Malinenove reči upućene tobožnjem Banderi: „Ti još nisi Kapisin”.

*
* *

Dok su Vajat Erp, Brus Mek Ginis i kauboji sa G ranča jahali prema Grantovom imanju, dva lupeža su ležala u ćeliji jedan do drugoga.

Neko vreme između njih je vladao tajac. Svaki je bio zaokupljen svojim mislima.

U to su se otvorila dvorišna vrata i stari čovek unese kofu s vodom. Kad je ugledao dva zatvorenika, ispuštao je od iznenađenja kofu.

— Hej, ko vas je to zatvorio?

Zar je bilo moguće da starac nije imao pojma o svemu što se u gradu upravo dogodilo?

Gata je odmah skočio na noge i prišao rešetkama.

— Slušaj stari, ako ti je život mio skinućes sada svežanj ključeva sa eksera i otključaćes ćeliju.

Stari je zbunjeno gleda čas jednog čas drugog.

— Ne, ne, to ne mogu učiniti mister! Ja čak nemam pojma zbog čega vas je šerif zatvorio.

Na to Gata stavi desnu ruku u džep i podiže je sa ispruženim kažiprstom. Izgledalo je kao da ima revolver u džepu.

Stari Oven Braun podiže obe ruke.

— Nemojte mister, učiniću što vi kažete. Okrenuo se i približio zidu na kome su visili ključevi.

No neočekivano se predomislio i potrčao prema vratima koja vode na ulicu.

— Stoj! — viknuo je za njim Gata.

Starac zastade kao prikovan.

— Slušaj momče, šapnuo je Gata, moram ti nešto reći.

Stari se lagano približavao.

— Još bliže.

Kada je Oven već stigao na tri jarde, razbojnik mu doviknu:

— Mi smo „ljudi s vešalima”. Znaš li ti šta to znači?

Oven iskolači oči od užasa.

— To nije istina! — mucao je uplašeno.

— Jeste, istina je. — Gata se maši za džep izvadi iz njega srebrni prsten i stavi ga na srednji prst desne ruke. — Evo pogledaj, ovaj trougao je znak našeg tajnog saveza. Mi smo „ljudi s vešalima” i članovi naše družine nalaze se u blizini. Ako nas odmah ne izvučeš iz ove rupe, bićeš izgubljen, ti i svi članovi tvoje porodice.

— Za ime neba, nemojte to učiniti. Ja živim kod svog unuka.

— Svi ćete vi umreti. — siktao je Gata.

Stari priđe ekseru skide svežanj ključeva i drhtavim rukama gurnu ključ u bravu. Kada je otvorio Malinenovu čeliju, zločinac iz Kentakija surovo udari starca nogom, a onda zdravom rukom izvuče iz stalka svoju vinčesterku.

Dva razbojnika su se brzo naoružala i pobegla kroz dvorište u sporednu ulicu. U jednom koralu našli su dva neosedlana konja i na njihovim leđima pobegli iz grada.

Međutim, nije im uspelo da pobegnu neopaženi. Kasnije se ispostavilo da je njihovo bekstvo posmatralo sedamnaestoro ljudi, ali ih niko nije zaustavio.

Još uvek teško ošamućen, stari Oven Braun je dva sata kasnije podnosio maršalu izveštaj o onome što se u zatvoru dogodilo.

Brzo je otkriveno u kom pravcu su zločinci pobegli, tako da je Vajat odmah krenuo u poturu.

Brus Mek Ginis je bio s njim. Vajat nije uspeo da ga odvрати od toga.

— Ne mister Erp. Onaj bledoliki lupež, koji govori Kentaki narečjem, ubio je mog brata.

Dok se Laurentino Gata sedamnaest milja zapadno od Santa Fe, zajedno sa svojim saučesnikom Kidom Malinenom borio protiv Glena Granta i šerifa Mek Ginisa, banda sivolikih se muvala po kraju i saterivala je malim rančerima strah u kosti. Na samo četrdeset milja zapadno od Santa Fe, ostali deo bande smestio se u grad Landoru.

Vođa sivolikih je 23 aprila 1884 godine krenuo prema Santa Fe. Zauzvatio je konja na jednom proplanaku i sačekao da mrak padne. Bilo je osam sati uveče kada je na glavnom drumu čuo topot kopita. Sišao je niz padinu i ispred jedne poljske kolibe kliznuo iz sedla.

Jedan jedini jahač nailazio je iz grada. Kada je stigao do kolibe usporio je hod i konačno zastao. Ugleđao je kako iza ugla kolibe nailazi čovek čija je glava bila pokrivena kapuljačom. Dvadesetsedmogodišnji član bande Džozef Varen, zbunjeno pogleda čoveka pod maskom.

— Govori, — siktao je vođa bande, prigušenim i izmenjenim glasom.

— On nije više u gradu, gazda.

— Znaš li to pouzdano? — pitao je vođa.

— Da, sasvim pouzdano, već nekoliko dana nije više u gradu.

Veliki vođa podiže desnu ruku,

što je za Varena bio znak da se ponovo vine u sedlo i odjaši dalje u Dolinu vukova.

Vođa je gledao za njim. Kada se uverio da je jahač nestao i sam se vinuo u sedlo i krenuo prema gradu.

Ovog puta nije jahao svoju belu kobilu, kao što je to činio u Koloradu, pa i u Arizoni. Koristio je neupadljivog riđana, koji je bio veoma rasna životinja i posedovao niz vrлина koje nije bilo lako odmah otkriti.

Mačka je dakle otišla. I naravno, kako kaže stara engleska poslovice, miševi i pacovi mogli su da vode kolo. Međutim, vođa bande je bio potreban svaki čovek, da bi sazio kuću u Dolini vukova. Na žalost, dosta ljudi se muvalo pašnjacima da bi zastrašivali male rančere. Nije bio oduševljen ni time što je Malinena i Gatu morao da pošalje u Šefild bez pomoći.

Jašući tako tihom ulicom grada Santa Fe, nije više razmišljao o planu i zadacima koje je trebalo da sprovede Malinen i Gata. Oдавно je već skovao novi plan koji će sam sprovedi u delo.

Ono što mu one noći nije uspelo u Tombstonu, naime da zapali staru Gradsku većnicu, hteo je da pokuša ovde. Podmetnuće požar u veliku Gradsku većnicu. Kao i mnogi zločinci, veliki vođa sivolikih najviše je voleo da podmeće požare. Uveravao je samog sebe da ništa ne može u jednom gradu da izazove toliku paniku i strah, kao što je paljevina Gradske većnice u najstrožijem cen-

tru grada. U to doba na zapadu najveći broj kuća bio je uglavnom građen od drveta. Kada bi gorela Gradska većnica, izgledalo je kao da gori samo srce grada.

Baš ta Gradska većnica u Santa Fe bila je izuzetno lepa građevina na kojoj se radilo nekoliko godina. Pozvan je čuveni graditelj iz Santa Luisa koji je nacrtao planove i učestvovao u izgradnji. Trospratna kuća bila je ukrašena umetničkim arabeskama. Ceo Santa Fe je bio ponosan na svoju većnicu.

Na ulicama ovog opasnog grada se do sada već mnogo što šta događalo. Pucalo se, gorelo je, ali nikome nikada još nije palo na pamet da podmeće vatru u Gradsku većnicu.

Sada je zapadnim predgrađem Santa Fe jahao čovek s namerom da Gradsku većnicu pretvori u prah i pepeo. Ko bi ga video ne bi došao na pomisao da pred sobom ima najopasnijeg razbojnika na celom zapadu.

Vođu velike bande sivolikih, čovek premazan svim mastima, promenio je odeću. Skinuo je masku sa glave i stavio velike naočari u zlatnom okviru, tako da ga niko kasnije ne bi mogao da prepozna, a ni sada da otkrije kom krugu ljudi pripada. Delovao je u svakom slučaju otmeno i civilizovano.

Lako pogrbljen, što inače nije bio njegov običaj, sedeo je u sedlu i pustio riđana da lagano hoda približujući se glavnoj ulici.

Kada je najzad stigao, kliznuo je

iz sedla, pošao je vukući noge, a onda šmugnuo u jednu uličicu, tamo je opet dalje skrenuo desno i konačno se našao ispred dvorišnog ulaza, odnosno mesta sa koga je mogao da vidi pozadinu većnice. Poveo je konja još malo napred, pa ga tu vezao za prečku. Pokušao je da otvori kapiju. Na njegovu sreću nije bila zaključana.

Osluškiavao je, pa pošto je sve bilo mirno, hitro je ušao unutra i zatvorio kapiju.

U levoj ruci nosio je kanticu koju je poneo pričvršćenu za sedlo iz Doline vukova.

Ovaj opasni čovek se dobro razumeo u te stvari. Znao je, naime, da nije potrebno mnogo petroleja da se podmetne vatra. Pre nego što se požar otkrije u glavnoj ulici, plameni jezičci će već stići do polovine kuće pa se neće lako moći da ugase. Da je vukao tešku kantu, samo bi ga ometala.

U dvorištu Gradske većnice bilo je sve tiho. Svetlost sa glavne ulice dolazila je kroz prolaz između ove zgrade i susedne kuće. Vođa bande se odmah dao na posao. Kada je natopio petrolejom drveni zid i zaključio da je došao trenutak da podmetne vatru, izvukao je palidrvce iz džepa. U tom trenutku čuo je iza sebe šum i trgao se. Kada se okrenuo video je ispred sebe siluetu jednog pravog džina. Mora da je bio visok preko dva metra. Vođa bande poznavao je jednog jedinog čoveka koji je bio tako visok. Kada je visoki nepoznati progovorio, vođa se

uverio da je njegova pretpostavka bila tačna.

— Slušaj burazeru, ja ne znam iz kog razloga se ti u ove noćne sate muvaš oko Gradske većnice i napaš zgradu petrolejom. Međutim, ako bi ti sada slučajno padne na pamet da još kresneš šibicu, teško tebi!

Luk Šort! u to nije bilo sumnje.

Veliki vođa stajao je kao prikovan za tle i piljio u džinovskog Teksašanina. Međutim, to je trajalo samo delić sekunde, a onda se pribrao i potpuno gospodario sobom. Hitro je potegao revolver iz futrole i uperio ga.

Samo delić sekunde ranije pogodi ga žestok udarac pesnice, koji je imao snagu udarca kopita. Taj udarac ga baci unazad, tačno prema velikom oknu staklene bašte proleteo je kroz staklo čuo se tresak pucanja drveta prodoran zvuk slomljenog stakla.

— Izlazi napolje momče! pozva ga Teksašanin poluglasno, ne vadeći ugašenu Virdžiniju iz usta. Izlazi napolje, inače će se čika Luk naljutiti!

U unutrašnjosti staklene bašte još uvek je zveckalo i treskalo.

Na to se Luk Šort ustremio na vrata koja su odmah popustila pod njegovim snažnim telom. Uspeo je da vidi kako se na drugom kraju s treskom zatvaraju vrata. Kada je pogledao kroz prozorče u dvorište, mogao je još samo da vidi sivu senku kako promiče kroz kapiju.

Teksašanin je odmah krenuo za

njim. Kada je otvorio kapiju, u ulici je sve bilo tiho, nigde nikoga!

Na nesreću, Luk Sort je trčao desno, izabравši dužu stranu ulice. Kada je skrenuo u jednu poprečnu, nateo je na dva momka, prilično pripita. Obojica su se uz povike gneva ustremili na njega. Uspeo je svojim dugim, snažnim rukama da ih zadrži, držeći ih za okovratnike.

Bio je to doista smešan prizor. Dva momka su mlatarala rukama po vazduhu ne uspevajući da dosegnu do tela snažnog čoveka koji ih je čvrsto držao na odstojanju. Pijani momci su neodoljivo podsećali na vetrenjače.

— Smirite se momci, ja samo tražim jednog lupeža koji je hteo da uništi Gradsku većnicu!

Pošto ova dva momke nisu htela da se smire, Luk nije imao drugog izbora: jednog je naglo gurnuo prema zidu obližnje kuće, a drugog prilepio tako žestoku šamarčinu da je istog trenutka pao na zemlju.

— Uvek ova besmislena zadržavanja! — mrmljao je Šort sebi u bradu trčeći natrag ulicom.

Kada je stigao na njen suprotni kraj, mogao je još samo da čuje topot kopita kako se udaljava. Teksašanin opsova, a onda ispljunu ugašenu cigaru iz usta.

— To je doista da čovek pukne od besa!

Kada se malo smirio vratio se u dvorište Gradske većnice. Njuškao je vazduh, a onda odmahivao glavom.

— Doista petrolej. Svašta ljudima pada na pamet.

Vratio se istim putem kojim je i došao u glavnu ulicu, a onda se odlučnim korakom uputio prema šerifskoj kancelariji.

Petorica pomoćnika koji su se besposleno muvali po kancelariji pogledaše ga iznenađeno.

Za velikim pisačim stolom sedeo je mršavi Feri Greg, zamenjujući, obolelog šerifa. Skočio je sa stolice kada je ugledao džina kako uvlači glavu u ramena da bi prošao kroz vrata.

— Luk Šort, — uzviknuo je i pošao Teksašaninu u susret.

— Helo Greg. Slušajte, neko je pokušao da Gradsku većnicu od pozadi natopi petrolejom. Mislim da treba da se pobrinete o tome. Ako bi neko sada bacio samo neugašeni opušak, koliko sutra ujutru, vaša divna većnica jedva ako bi bila visoka pet ili šest inča.

Svih pet pomoćnika izleteše istog časa bezglavo napolje.

Teksašanin je gledao za njima odmahujući glavom.

— Krdo majmuna. Lete kao ljudi i to svi zajedno. Da ovo vidi Vajat Erp!

Još uvek gundajući, napustio je šerifsku kancelariju i uputio se u bar koji je nosio popularno ime „Žig“.

*
* *

Kada je čovek s maskom napustio Dolinu vukova dva čuvara, Hari

Lupino i Ed Ferguson se značajno pogledaše. Dva bradata su imala zadatak da u prvoj kući, udaljenoj od tog mesta, čuvaju stražu.

Kada je jahač malo odmakao, Lupino dobaci svom prijatelju.

— Ne znam, ali ova prokleta žed na koju nas je gazda osudio, ni malo mi više ne prija. Osim toga, čeznem za mojom malom Meri. Znaš je uostalom, to je ona smeđa iz bara „Vatra”.

— Mora da si lud, brecnu se Ferguson, nećeš valjda ozbiljno sada uhvatiti maglu?

— Nego šta misliš?

— A šta ako se on vrati?

— Zar on? Taj se neće vratiti? On jaši u Santa Fe. A znaš li šta će raditi kada bude stigao u Santa Fe?

Ferguson sleže ramenima.

— Nemam pojma.

— Onda ću ti ja reći: učiniće ono što bi nas dvojica vrlo rado učinili. Sasuće u grkljan flašu viskija i pribaviti curu. Ukoliko ne grešim, biće to baš moja slatka mala Meri. Ja nisam kaluđer i nemam nimalo želje da ovde crknem od žeđi. Hajde, zar hoćeš da ostaneš tu i da tapkaš u mestu, premećući se s noge na nogu. Vratićemo se pre jutra?

— Znaš li koliko ima odavde do grada? — upozoravao je Ferguson svog prijatelja.

— Naravno da znam, ali šta to smeta. Imamo dobre konje.

— A šta ako nas Ferpo bude tražio?

— Zašto bi nas on tražio? Njegov posao je da brine o izgradnji, osim

toga ni kovač nije završio svoj posao. Svi imaju posla preko glave. Hajde, boga ti. Neće se pojaviti sutra pre sedam ujutru, a do tog vremena ćemo se mi odavno već vratiti.

— Pa, ja ovaj ne znam...

— Onda ostani gde si, — brecnu se Lupino, popravi revolver i dokopa sedlo. Dok je strpljivo osedlavao sivca, izašao je i Ferguson za njim.

— Idem i ja s tobom.

— To je pametno.

— Ali ne bi trebalo da idemo širokim drumom, mogli bi da jašemo starim drumom koji izbija na severni kraj grada. Nije mi nimalo stalo do toga da negde usput sretnem velikog vođu. Znaš i sam šta bi nam taj susret mogao da donese.

— Naravno da znam, — osmehnu se lupež široko, pokazujući značajnim pokretom da bi mu to došlo glave.

Dakle, krenuli su putem koji im se činio manje opasnim. Stigli su u grad dvadeset minuta pre velikog vođe. Dok su jahali kroz prve uličice, Ferguson došapnu svom pratiocu!

— Ako ga ovde negde sretnemo?

— Nećemo ga sresti.

— Odakle ti to možeš da znaš?

— Znam po tome što on sebi ne može da dozvoli da nas sretne.

— Ti mora da si lud, — šaputao je Ferguson. — Njega niko ne poznaje, a nas poznaje nekolicina. Svakoga koga sretnemo u glavnoj

ulici ili bilo gde od sporednih uličica, mogao bi da bude baš on.

Lupino lakomisleno odmahnu rukom.

— Ne beri brigu, ja ću ga već poznati. Ostavićemo naše konje ovde negde gore, u nekom mračnom uglu i šunjati se uz tremove. Ako izbijemo na neko osvetljeno mesto, prvo ćemo oprezno pogledati na sve strane.

Lupino je bio uveren da će moći da stignu sve do bara „Žig”.

No šta će biti ako veliki vođa proviri tamo. Oni ga ne poznaju. Svako ko sedi tamo za bilo kojim od stolova mogao bi biti baš on, svako ko otvori vrata, ili stoji uz šank.

No isto kao što je Hari Lupino, ne misleći ninašta, žudeo za svojom Meri, tako je i pijanica Ed Ferguson, žudeo za flašom brendija.

sikgoltso,ouuuzstbdrzt

Ne, oni te večeri neće sresti svog velikog vođu, ali će sresti nekog drugog čoveka.

Dva razbojnika su već prilično vremena sedela u baru. Lupino je pogledom tražio svoju devojk. Međutim, lepe Meri nigde nije bilo. Razbojnik pruži ruku preko šanka i uhvati vlasnicu bara za mišicu.

— Hej Dženet, gde je moja mala?

Dženet Blek nabra čelo i oslobodi se razbojnikovog stiska.

— Ja ne poznajem vašu malu.

— Ne pravi se luda Dženet, jer bi u protivnom mogao da te zamenim s njom.

— Ah, ostavite me na miru.

Krčmarica je imala puno posla, a i crnac koji joj je pomagao nije znao kuda će pre.

Pijanica Ferguson je u međuvremenu ispijao treću flašu i Lupino je već bio pripit. Vrata bara su se otvorila i u lokal stupi čovek visok kao džin.

Bacio je pogled po zadimljenoj prostoriji. Zahvaljujući svom rastu mogao je da vidi sve do šanka. Podigao je ruku u znak pozdrava, videći zažareno lice vlasnice bara. Krenuo je između stolova i stao na samo čelo šanka.

Dženet Blek pohita prema njemu, pozdravi ga i stavi kraj njega čašu viskija.

— Helo, Luk kakvo iznenađenje! Jesu li i dvojica vaših prijatelja ponovo u gradu?

— Ponovo, iznenadi se Teksašanin. To znači da su već bili ovde?

— Da bili su ovde pre nekoliko dana. Došlo je do pucnjave između Varena Fiške i Dača Buika.

— Dobro je, znači ta stvar je likvidirana — zaključio Teksašanin i počeo zadovoljno da trlja ruke.

— Jeste li se dogovorili s maršalom da se ovde nađete?

— Ne, na žalost nisam — uzvratila Luk. — Došao sam prosto zato što sam imao predosećanje da sam ovde potreban.

— Zar vi niste šerif dole u Tombstonu?

— Jesam, svakako. Mislim, privremeno. Našao sam odličnu zame-nu, Vajatov brat Virdžil je nekoli-

ko nedelja slobodan, pa je pristao da taj posao preuzme na neko vreme.

Gore na balkonu pojavila se devojka sjajnih očiju i duge crne kose, ukrašene belim cvetom. Nosila je crvenu, pripijenu bluzu i sjajnu crnu suknju. Još odozgo primetila je krupnog čoveka za šankom i poslala njihajući bedrima niz stepenice i pozdravljala goste veselim povicima. Odgovorio joj je glasan žagor.

— Meri! Helo Meri! Hoćeš li nešto da popiješ?

Svi su doživeli da se ona opredeli za jednog jedinog gosta.

Dva razbojnika stajala su naslonjena na šank, Lupino je razrogačenih očiju posmatrao ženu.

Zbunjen munu Fergusona i promrsi:

— Hej, jel' to priviđenje? Nedavno je bila smeđa?

Pijanica samo sleže ramenima, držeći grčevito flašu za grlić.

— Šta se to mene tiče. Znaš kako je to sa ženama: danas su plave, a sutra crne. Prekosutra će verovatno biti seđa. Što se mene tiče, svejedno mi je. Po meni bi mogle mirne duše biti i ćelave. Sve su one kopci koji se ustremljuju na naše dolare.

Lupino je doživeo da Meri prođe mimo njega i zaustavi se ispred gosta koji je stajao na čelu šanka.

Naravno, bilo je to obično preterivanje, ludost, što je Lupino nazivao svojom prijateljicom. Razbojnik je s njom jedva izmenio nekoliko reči kada je prošli put sa Fer-

gusonom sedeo u lokalu i ispijao čašu za čašom.

Sada je crnokosa pevačica stajala ispred Luka Šorta, naslonila se na desni lakat i pokušala da zauzme što je moguće više zavodničku pozu. Teksašanin odmahnu rukom, stavi Virdžiniju među zube, a onda kresnu palidrvce devojci ispred samog nosa.

— Nemoj se truditi, lutko. Ako si namerila da se kod mene smestiš, toliko puderisanje bilo ti je uzalud. Ja, naime, imam ženu.

Lupino koji je slušao ovaj razgovor pršte u grohotan smeh.

— Jeste li čuli ovo, džinovska beba ima ženu.

Luk Šort žmirnu na levo oko i odmeri lupeza koji se približavao devojci. Ustvari, nije obraćao pažnju na ovu upadnicu. Dokle bi, uostalom, i stigao da se zbog svake gluposti upušta u raspravu ili tuče!

Međutim, Lupino je hteo izgleda pošto-poto da se upozna sa Teksašaninom.

Dotaknuo je devojku po ramenu, no pošto se ona nije okrenula, uhvatio je grubo za ruku i povukao prema sebi.

— Slušaj golubice, nas dvoje smo se dogovorili za večeras. Ja sam zbog toga uradio nešto ozbiljno i moj gazda će se veoma ljutiti. Sve zbog tebe.

— Ostavite me na miru! — siktala je devojka.

— Šta si to kazala?

— Da me ostavite na miru. Ako hoćete da razgovarate s jednom damom, onda se prvo obrijte i operite svoje prljave zube.

Razbojnik je pocrveneo od gneva, a onda zamahnuo svom žestinom i udario devojkicu po sred lica.

Meri se zanela unazad i naletela pravo na Teksašanina.

Sada je i njemu prekipelo. Predao je devojkicu krčmarici. Onako kako je još letela kroz vazduh, samo je prosledio dalje, a onda dokopao Lupina za grudi i prilepio mu takvu šamarčinu da je leteo između stolova.

Lupino je pao na pod, ali se brzo i vešto podigao na noge i uz gnevni poklič ustremio na svog protivnika. Dočekan je drugim šamarom koji je bio znatno jači od prvog. Posle ovog šamara ostao je da leži na prljavom podu, punom izgaženih opušaka.

Ošamućen tresao je glavom da bi se nekoliko trenutaka kasnije ponovo bacio na Teksašanina, ovog puta držeći u ruci nož koji mu je bio u pojasu.

— Hej momče, ja imam nešto protiv noževa!

Žestok udarac pesnicom pogodi Lupina u vrh brade i odbaci ga daleko od šanka.

Ferguson se do tog trenutka držao po strani. Sada mu se, međutim, učinilo da bi trebalo da priskoči u pomoć svom prijatelju. Izvukao je revolver iz futrole i upeorio ga. Snažnim udarcem noge Luk, mu izbi oružje iz ruke.

S obližnjeg stola skočila su tri momka zarašla u brade. Bila su to trojica kavgadžija koji kao da su samo čekali priliku. Ustremili su se na Teksašanina.

Ferguson je dokopao flašu sa šanka, u nameri da njome udari Luka po glavi.

— Ne tako žustro momče! No, ako baš želiš srću onda izvoli!

Teksašanin uhvati Fergusona, podiže ga, počeo da ljulja njime kroz vazduh odgurnu tako i trojicu bradatih napadača, a zatim izbaci Fergusona kroz zatvoren prozor na trem.

Pošto je to obavio, Luk uze cigaretu pa je za trenutak spusti na ivicu šanka i upita:

— Ima li još neko neku želju, možda?

Ljudi koji su hteli da se umešaju u tuču, sedeli su na podu i čutke trljali glave. Nikome više nije ni padalo na pamet da se nosi s ovim opasnim protivnikom.

Dva jahača koja su naišla iz sporedne ulice, zastadoše na sred glavne ulice posmatrajući bar „Žig” iz koga je kao topovsko đule, kroz prozor, izleteo čovek i s treskom pao na trem.

Jedan od jahača podboči se na vrh sedla, premesti cigaretu s kraja na kraj usana i reče:

— Hej, kakva loša kopija. No, ipak veoma mi miriše na ujka Luka. Neko je imitirao Teksašaninov skok kroz zatvoren prozor.

Čovek koji je izgovorio ove re-

či bio je Džordžijanac Henri Holidej, na Divljem zapadu poznat kao Dok Holidej. Vratio se u Santa Fe zajedno sa svojim dugogodišnjim prijateljem maršalom Vajat Erpom.

I Dok Holidej se nalazio u Šefildu, ali se držao u pozadini, da bi u slučaju nužde maršalu pokrивao leđa.

Na žalost nisu mogli da slede dvojicu sivolikih jer se maršalovom konju, već posle prve prevaljene milje, zario trn u levo kopito. Erp je istina, uspeo da izvadi trn, ali praćenje razbojnika više nije bilo moguće, jer je konj veoma teško hodao.

Uostalom, posle izvesnog vremena u stenovitom tlu Sijera Pladije ne ubrzo su izgubili trag razbojnika.

Dva prijatelja iz Dodž Sitija su pretpostavljala da su razbojnici skrenuli na glavni drum da bi stigli u Santa Fe. Vajat i Dok nisu došli na pomisao da su se razbojnici držali severozapadno od Rio Kurta, kako bi stigli u Dolinu vukova.

Pokazalo se sada da je novo uporište sivolikih odlično odabrano. Veliki vođa je to vrlo promišljeno uradio. U ovoj pustoj dolini sasvim sigurno niko neće doći da traži odbeglog razbojnika. Gde bi tu mogao neko da ostane i da se smesti. Naravno, maršal nije ni slutio da se tu ponovo gradi odavno napušteno naselje.

Dva prijatelja su se vratila nazad u Santa Fe, jer je maršal bio čvrsto odlučio da uhvati dvojicu

razbojnika. Sve što je duže razmišljao o događajima u Šefildu i okolini, stvari su mu bivale sve jasnije: čovek koji je rekao da se zove Banderera, a pravo ime mu je Gata, po svemu sudeći bio je jedan od važnijih vođa razbojničke bande. Njega je veliki vođa poslao ovamo sa određenim zadatkom u podnožje Đavolskog prolaza. Onaj drugi ko ga je maršal pogodio metkom u desnu mišicu, verovatno je sa sličnim nalogom poslat u grad, možda čak samo zato da pokriva leđa Banderi.

Kada su ujahali u Santa Fe, kockar skrene pažnju svom prijatelju:

— Pogledajte onog momka tamo. Pokazao je bradom prema lokalu na čoveka koji je upravo leteo kroz zatvoren prozor. Pao je s treskom na trem, s mukom ustao, jedva sišao na ulicu i upravo hteo da dokopa težak kamen koji je ležao uz pojiolo za konje. Vratio se ponovo posrćući nazad na trem sa namerom da ga kroz razbijeno okno ubaci u bar.

Vajat Erp se u tren oka našao kraj njega i zaustavio ga.

— Ako već imate običaj mister da letite kroz zatvoren prozor, to je vaša stvar. Ali, što se mene tiče, imam nešto protiv toga da podižete kamenje i bacate u lokal. Ostavite kamenje tamo gde je.

Posle zaglušuje galame koja je vladala u krčmi nastao je tajac, tako da su se maršalove reči sasvim razgovetno čule u lokalu.

Teksašanin se naglo odvoji od šanka, gde je upravo natapao krpu

hladnom vodom da stavi Lupinu na čvorugu. Dakle, Luk Šort pusti Lupina da padne na zemlju kao mokač džak, podiže obe ruke u vazduh, pa se kao delfin baci kroz razbijeno okno napolje.

— Vajat! Sto mu gromova! Kakva sreća što ste stigli. Iz dosade sam se upustio u igru sa ovim momcima ovde. Do sto đavola i Dok Holidej je stigao.

Teksašanin je ugledao Holideja kako se približava tremu. Trkom je pošao prema ogradi tako da su se daske pod njim savijale i ječale. Dograbio je Doka za struk i podigao ga kao malo dete iz sedla.

— Helo, Dok, kakva radost!

Holidej podiže desnu ruku i daje znak maršalu.

— U zdravlje Vajat. Sve mi se čini da se više nećemo videti. U svakom slučaju, ne verujem da ću ikada više moći da procedim i jednu jedinu reč, jer me ujka Luk pri-gnjecho.

— O, pardon, doktore! To je bilo od silne radosti.

Vajat potapša Teksašanina po ramenu.

— Slušajte, sve mi se čini da poznajem jednog čoveka koji neverovatno liči na vas. Naravno, on ne može biti ovde, jer je koliko znam, šerif u Tombstonu.

Luk pršte u smeh.

— Da, da, to je tačno. Nego znate Vajat, našao sam odličnu zamenu.

— Zamenu? — upita maršal podigavši podozrivo obrve.

— Nećete imati ništa protiv, jer je to najbolji čovek koga sam mogao naći. — Onda se pljesnuo po bedru i povikao iz sveg glasa, tako da se sve orilo:

— To je Virdž, vaš brat Vajat. Došao je na nekoliko nedelja. Pošto mu se tle u onom dosadnom, gradu počelo već da lepi za noge, vino se u sedlo i dojahao ovamo.

Dva prijatelja se značajno pogledaše.

— Morao bih da lažem kada bih rekao da to nije iznenađenje, zaključio maršal i još jednom snažno steže Luku ruku.

— Nadajmo se, prijatnom iznenađenju, Vajate!

— Naravno Luk!

Jasno, Vajat Erp je govorio sasvim iskreno, jer čovek kakav je Luk Šort mogao je samo da bude od neocenjive koristi. Uostalom, razvoj događaja će ubrzo pokazati da je došao kao poručen.

Još uvek su stajali na tremu. Dok Holidej je stavio ponovo cigaretu među zube i upravo nameravao da kresne palidrvce. Međutim, zastao je u pola pokreta, prišao bliže Teksašaninu i počeo da ga njuška.

— Prokletstvo, ne bi bio ja Holidej, ako vi ne zaudarate na petrolej.

Šort se grohotom nasmeja.

— Imate osetljiv nos kao devica, Dok.

Ispričao je svojim prijateljima šta mu se dogodilo u dvorištu Gradske većnice. Iz tih stopa krenuli su sva trojica do Gradske većnice. Maršal

otvori kapiju. Pomoćnici su mu upravo išli u susret. Greg je poznao maršala uprkos mraku.

— Vajat Erpe, stižete u pravi čas! Neki lupež je očigledno hteo da zapali većnicu.

— Ma šta mi rekoste? Procedi Teksašanin. Mislim da je krajnje vreme da nekog strpate u buvaru, i onako je već odavno prazna.

Pomoćnici se povukoše pošto im je maršal obećao da će sve ispitati.

Sada su tri prijatelja stajala sama u dvorištu Gradske većnice.

Vajat Erp je posle nekoliko minuta našao nešto što je petorici pomoćnika šerifa promaklo. Ispod jednog malog žbuna ležala je sakrivena kantica s petrolejom. Vajat je našao po mirisu.

U međuvremenu je Holidej otkrio razbijeno okno na staklenoj bašti.

— Hej, i ovde je bilo neke gužve. Ili je to možda još od ranije.

Luk Šort je stajao iza njega rasporačen, ruku poduprtih na bedra.

— Ne znam Dok, izgleda, kao da je tu pao neki kamen s neba.

Oštroumni Džordžijanac se okrete i pogleda Luka.

— Da li ste vi možda prinudili čoveka da uleti ovamo?

— Da, Teksašanin podiže desnu ruku, a onda načini značajan pokret. Promakao je pored mene, a onda se čulo jedno pljas. Prvo je bilo jedno krc, a posle jedno pljas, i već se našao unutra.

Maršal je prišao dvojici svojih prijatelja s kanticom u ruci. Čuo je

razgovor i ušao u kućicu. Unutra, kraj vrata ležala je baklja, koju maršal odmah pripali. Kad je plamen osvetlio staklenu baštu, vide da je cveće koje je vrtlar Gradske većnice ovde ostavio, izgaženo.

Maršal zastade, naže se i uhvati svetlucačav predmet koji je ležao ispod lista jedne izgažene biljke.

Prsten!

Vajat prinese prsten svetlosti baklje i začu kako se Holideju, koji je stajao uz njega, ote zvuk iznenađenja.

— Trougao!

Sada su sva trojica iznenađeno posmatrali težak zlatan prsten u koje je bio urežan trougao, posut svetlucačim, dijamantima.

— Veliki vođa! — ponovo uzviknu Holidej.

Vajat je zario zube u donju usnu, razmišljajući tako nekoliko trenutaka, a onda rekao:

— U pravu ste, to mora da je njegov prsten!

— Ko bi inače od članova tajnog udruženja nosio tako skupoceni prsten, ako ne veliki vođa lično? Bio je to širok, težak, zlatni prsten s trouglom oblikovanim od samih brušenih dijamanta.

Vajat je krenuo putem kojim je bežao razbojnik, kroz kapiju, a zatim kroz kraći deo uličice.

— Ovde mora da je stajao njegov konj.

S bakljom su ispitivali kraj tragajući za otiscima kopita, ali su s razočarenjem utvrdili da je cela ulica izgažena. Ier je promet bio veliki.

Lagano su se vratili nazad u glavnu ulicu.

Vajat je doneo kanticu u šerifovu kancelariju i tu je još jednom dobro osmotrio. Bila je to sasvim obična kantica kakva se mogla kupiti u svakoj radnji na Divljem zapadu.

Kada su tri prijatelja ostala sama na tremu kancelarije, Teksašanin predloži:

— Kako bi bilo da još jednom skočimo preko do bara „Žig“.

Na maršalovom licu pojavi se izraz iznenađenja, a kockar energično odmahnu rukom.

— U toj krčmi je prilična gužva Luk, bolje bi bilo da skoknemo preko do čika Mozes.

Čika Mozes je držao mali bar nedaleko od Gradske većnice, bar u koji je svraćala samo probrana publika. Tu su dolazili najugledniji ljudi grada kao što su: članovi gradskog saveta, gradonačelnik, njegov zamenik, pisar i ostali gradski činovnici. Ponekad bi navratio sveštenik i po neki od uglednih poslovnih ljudi Santa Fe.

Ako je neko pomislio da je u pitanju luksuzno uređen lokal, onda je bio u velikoj zabludi. Bar je bio mali, duguljast, sa šankom u sredini. Druga polovina lokala iza šanka nešto se širila.

Kada je vlasnik ugledao ugledne goste, pljesnuo je rukama, a onda dao znak mršavom mladiću koji je stajao na otvorenim vratima hodnika.

— Hajde Henri donesi flašu nekog pristojnog pića.

— Nadam se da će biti nešto dobro — rekao je Teksašanin i svojom džinovskom pesnicom tresnuo o šank tako da su čaše počele da poskakuju. — Nemoj slučajno da se prevariš stari mangupe i da nam daš neku otrovnu vodiću. — Rekavši to Luk je uz širok osmeh pružio krčmaru desnu ruku i srdačno ga pozdravio.

— Helo Luk, raduje me što vas konačno ponovo vidim. A što se tiče maršala, njegove retke posete ću morati da upisujem u kalendar. Doka Holideja takođe odavno nisam video. Verujem Dok da ćete uzeti brendi?

Džordžijanac potvrdno klimnu glavom.

— I dva ako se mora.

Tri prijatelja sedoš za slobodan sto.

Pošto je maršal obavestio Luka Šorta šta je sve doživeo otkako je napustio Tombston, i šta su Holidej i on uz put preživeli, Vajat ustade rekavši:

— Više nemam cigara, to je loše!

Teksašanin pokuša da zadrži prijatelja u stolici, pritiskujući mu rame.

— Samo vi sedite Vajate, ja ću nabaviti šta treba.

— Ne dolazi u obzir!

Maršal je ustao. No, tek što je napustio svoje mesto metak razbi prozorsko okno. Zrno je zviždeći proletelo kroz krčmu i udarilo u ta-

blicu od metala kojom je reklamirano pivo. Ta tablica nalazila se tačno iza mesta na kome je maršal sedeo.

Kao po komandi tri prijatelja su krenula na tri različite strane: Teksašanin prema prozoru, maršal prema ulazu, a Dok Holidej kroz sporedna vrata.

Od tajanstvenog strelca nije bilo ni traga.

Ulicom su se kotrljala kola, promicali jahači i dve žene išle vukući tešku korpu punu drva.

Holidej pogleda rupu u prozorskom oknu.

— Evo vidite, čovek je pucao sa suprotne strane ulice. Gledajte koliko je otvor visok.

Nije bilo potrebno da se o bilo čemu dogovaraju. Vajat je krenuo hitro prema ulazu u kuću na suprotnoj strani ulice, a Dok Holidej nestao u uličici kako bi dospao do dvorišta iza kuće. Luk Šort se postavio ispred dvorišnih vrata.

Maršal je kucao metalnim zvekirom o vrata. Posle izvesnog vremena u hodniku su se čuli teški koraci, kao da neko s mukom vuče noge. S unutrašnje strane se čulo kako neko veoma sporo uvlači ključ u bravu, još sporije ga okreće, a tek onda otvara vrata.

Vajat je stao tako da ga nepoznati iz unutrašnjosti kuće ne bi mogao slučajno pogoditi metkom. Međutim, na odškrnutim vratima pojavio se starac u dugačkom kućnom kaputu. Držao je u ruci mali fenjer.

— Šta se dogodilo? — upitao je hrapavim staračkim glasom.

Vajat je posmatrao ovo izbrzdano lice, upale usne i ruku u kojoj je držao lampu. Ruka je jedva primetno je podrhtavala.

Ne, taj čovek ni u kom slučaju nije mogao da ispali metak.

Istina, čovek bi se mogao previriti i kada su u pitanju ovako stari ljudi. Ipak jedno je bilo sigurno, takav, pogodak nikako nije mogao da pripiše ovom starcu.

— Moje je ime Erp — predstavio se maršal. — Osnovano sumnjam da je pre dva minuta iz vaše kuće ispaljen metak.

— Iz moje kuće? — iznenadi se starac odmahujući glavom. ~~Prnuo~~ je u senilan smeh pri čemu mu se video jedan jedini zub koji je još imao u gornjoj vilici. — Ne, sigurno ne maršale, to je isključeno. Ja sam sam u kući.

— Onda svakako nećete imati ništa protiv pretresa.

Starac sleže ramenima.

— Što se mene tiče samo izvolite, ako vas ne mrzi. Imam samo četiri sobe i lako ih je pretražiti.

Pretres nije doneo nikakvih rezultata.

Dok Holidej koji se takođe obreo u starčevoj kući i stajao sada u hodniku, pogleda prema tavanici i kapku.

— Šta je tamo gore? — upitao je.

Na starčevom licu se pojavi grč. Da li je to bio samo odbljesak svetlosti fenjera, ili se doista iznenada na njegovom licu ogledao strah.

— Tamo gore, gde je kapak? Nema ništa! To su nekada golubovi svijali gnezda. Može se stići samo spolja, i to lestvicama.

Iznenada maršal vide na svoje ogromno iznenađenje kako njegov prijatelj izvlači jedan od svoja dva revolvera. Kackar ga je odmah otakočio:

Starac je tako drhtao da lampa umalo nije ispala iz ruke. Vajat je uze iz ruku i stavi na jedan stub. Holidej ledenim pogledom prostrela starca.

— Kako rekoste da se može stići gore?

Glas mu je zvučao preteće.

Stari se naglo okrete, drhtaj mu je protresao telo. Maršal ga uhvati za mišicu i privuče.

— Govorite mister ako ne želite da pod svoje stare dane dospete u zatvor.

— Ja tu ništa ne mogu! Bio je dobar momak sve dok mu je majka bila živa. Od pre nekoliko meseci s njim je pošlo naopačke, postao je lupež, varalica. Nemam pojma s kim se druži i sastaje. Pre nekoliko minuta se iznenada pojavio u kući i to posle nekoliko nedelja izbivanja. Odmah je otišao gore u golubarnik.

— Ima li na tavanu neki prozor koji gleda na ulicu?

— Da, ima jedan, prilično mali.

U tom trenutku odozgo je iz dvorišta doprlo komešanje i tresak.

Vajat je sišao u prizemlje grabeći po dva stepenika, i otvorio vrata

prema dvorištu. Video je kako mu Teksašanin ide u susret.

— Šta se dogodilo?

— Pojma nemam. Iznenada je neko skočio odozgo s kuće. Momak mora da je ispao ispod krova, ili s krova. Tako mora da je bilo, ma koliko idiotski zvuči. Pao mi je tačno na ramena. Naravno od udarca sam se zaneo, no uspeo sam da ga dokopam i bacim u pravcu štenare.

— Gde je sada?

— Eno ga leži napolju kod đubreta. Izvinite molim vas nisam mogao drugačije da ga sredim. Znate li ko bi to mogao biti?

Vajat dovuče dvadesetogodišnjeg mladića u kuću. Bio je to unuk uplašenog starca Džek Halbot.

Potrajalo je prilično vremena pre nego što se osvestio. Sedeo je u uglu, naslonjen na zid s plavim kolutom ispod oka. Niz bradu mu je tekla krv. Lice mu je bilo pokriveno ogrebotinama i uopšte izgledao je kao da ga je neki divlji konj vukao kroz celu glavnu ulicu.

Najzad je otvorio oči i ljutito pogledao tri čoveka koji su stajali uz starca. Očigledno ih je dobro poznavao.

Vajat ga je oštro odmerio, a onda upitao:

— Zašto si pucao Džek?

Mladić je oborio glavu i ćutao.

Luk Šort koji je poznavao širokogrudnost svog prijatelja maršala, i s njom se naravno nije uvek slagao, pođe korak napred, steže desnu pesnicu i poturi je mladiću pod nos.

— Slušaj momče, ja baš ne mogu da otrpim da neko maršala vuče za nos. Otvaraj odmah usta, inače ćeš pored modrica ispod očiju dobiti i još koji izbijen zub.

Mladić se trže, ustuknu i odmahnu glavom.

— Ne mogu ništa da kažem maršale — rekao je hrapavim glasom, jedva prevaljujući reči preko natečenih usana.

Luk ga dokopa za grudi i povuče prema sebi.

— Sve mi se čini momče da me ti nisi baš dobro razumeo.

Na to se maršal okrete i pođe prema vratima, tu je zastao, i dobacio preko ramena.

— Odvedite ga preko u zatvor Luk. Biće obešen zbog pokušaja ubistva.

Na to drhtaj protrese starčevo telo, pritrčao je mladiću, uhvatio ga s koščatim staračkim rukama za mišicu i počeo da ga trese.

— Džek, treba konačno da govoriš. Reći ćeš maršalu o ljudima koji su te uhvatili u krađi. Ispričaj mu sve što si meni nedavno rekao kada si bio pijan. Sve, jesi li me razumeo? Sada ćeš odmah ispričati sve o ljudima sa sivim marama preko lica.

— Deda! — kriknu mladić. Oči su mu gnevno sevale.

Vajat ga odmah dokopa za jaku i privuče ga sebi.

— Ti, dakle, pripadaš bandi sivolikih?

Mladić nije mogao da izdrži pogled oštih čeličnoplavih očiju čoveka

iz Misurija, nego je oborio glavu.

Maršal ga je dobro protresao.

— Otvaraj konačno usta, Džek.

— Šta imam još da vam kažem — rekao je mladić. — Moj deda vam je sve rekao.

— Ti dakle, pripadaš toj zločinačkoj družini.

Mladić potvrdno klimnu glavom.

— Od kada?

— Od pre nekoliko nedelja.

— Oni znaju nešto o tebi?

— Da.

— Bila je to jedna glupost, jado kovao je starac. Provalio je u jedan kaubojski kamp van grada. Znaite, tamo gde kauboji ostavljaju svoje stvari. Želeo je da se dočepa samo nove futrole za revolver nepromišljeni deran. A ti kauboji koji dolaze iz Teksasa imaju čuvene lepo ukrašene futrole.

— U redu — odmahnu maršal — znači oni su saznali za to?

Mladić potvrdi.

— Da, u svakom slučaju, rekli su mi odmah u lice.

— Ko te je onda uhvatio kada si provalio u kaubojsku kuću?

— Jedan od kauboja.

— Dakle, ne neko od stanovnika Santa Fe?

— Ne, maršale, jedan kauboj.

— I oni su te odveli šerifu?

— Da. Bolje rečeno, prvo su me dobro istukli, a onda su me tri momka dovela u šerifsku kancelariju. Greg je bio sam u kancelariji i odmah me strpao iza katanca.

— I dalje?

— Šta dalje? Bila je noć i tada me je neko iznenada izvukao iz ćelije, izveo u dvorište i pustio na slobodu.

— Ko je to bio?

— Pojma nemam, nosio je kapuljaču i rekao mi da idem kući.

— I?

— Nekoliko dana kasnije pokupili su me na ulici.

— Gde to na ulici?

— Bio sam dole u maloj Uoter ulici, upravo sam posetio jednog prijatelja.

— Reci tačno gde si bio, naredio mu je starac. Bio si kod Dendi Šartija, tog prokletog gulikože i varalice, lihvara!

— Pa, ovaj, da, mi smo dosta često igrali poker u baru „Vatra”. Pozvao me je sebi u kuću gde smo malo... Mladić prekide u pola rečenice.

— Šarti dakle ima neku vrstu tajne kockarnice — upade maršal.

— Da — uzvрати mladić nesigurnim glasom. — Ispred same njegove kuće dokopala su me iznenada tri momka, i eto od tada pripadam njihovoj družini.

Mladi Džek Halbot je obavestio svemu što je doživeo za kratko vreme svog članstva u zločinačkoj družini sivolikih. Ako se moglo verovati njegovim rečima, nije se ništa naročito dogodilo. O napadu preko u Šifildu, nije imao pojma.

Pripadao je maloj grupi ljudi koji su se smestili južno od Santa Fe u naselju La Sinega. Zapravo, radilo se o trojici momaka koji su nekada i sami došli u sukob sa zakonom.

Boravili su u maloj gostionici La Sinege. Prenočište i hranu za njih plaćao je neki stranac, koji bi se uveče, kad padne mrak, uvlačio u dvorište krčme. Zbog čega su boravili baš u ovom naselju, nije ni toj trojici bilo poznato. Tek, nedavno je Džek Halbot pozvan iz gostionice, dobio je od jednog maskiranog čoveka nalog da odmah odjaši u Santa Fe i utvrdi da li je maršal Vajat Erp možda u gradu. Taj nalog bio je u tesnoj vezi s naređenjem koje je važilo za sve:

„Maršala, najljućeg neprijatelja tajnog saveza, treba po svaku cenu ubiti!” Ako bi se nesrećni Džek Halbot vratio u La Sinegu neobavljena posla, morao je da računa na najgore.

Dakle, mladić se vratio u grad i video kako su Vajat Erp, Dok Holidej i Luk Šort ušli u bar čika Mozesa. Bez razmišljanja se popeo uz lestvice u potkrovlje. Niko ništa ne bi primetio, da sumnjičavi Holidej nije pogledao prema tavanici, da nije postavio opasno pitanje i naravno da nije primetio trzaj na starčevom licu.

Kada je skakao odozgo, mladić je namerno i svesno hteo da skoči na čuvara koji je ostao na vratima, ne sluteći da skače, ni manje ni više, nego na leđa Luk Šortu.

Vajat Erp ga je lično odveo preko u šerifovu kancelariju i naredio Gregu da ga zatvori. Pošto je to obavio, maršal je krenuo prema izlazu i ugledao u otvorenim vratima Doka Holideja.

Kockar je stavio desnu ruku u džep kaputa, izgledalo je kao da hoće da izvuče sat.

— Greg! — povikao je iznenada.

Pomoćnik se naglo okrete i maši za dršku revolvera.

Holidej se jedva primetno osmehnu.

— Nešto ste nervozni Greg?

— Ne razumem vas, Dok.

Kockar mu priđe bliže i stade tik ispred njega.

— Nedavno su tri kaubojja ovog momka dovela kod vas zbog krađe, mister Greg. Danas ga je doveo maršal. Veoma sam radoznao, hoće li mu uspeti da opet pobegne iz zatvora.

Greg podiže desnu ruku sa ploče pisaćeg stola. Na mestu gde mu je stajala šaka videla se sad velika vlažna mrlja.

Vajat prvo pogleda tu mrlju, zatim podiže glavu i zaroni pogled u pomoćnikove oči.

— Imate li nešto da mi saopštite, mister Greg?

Pomoćnik odmahnu glavom, a onda je počeo da se žesti.

— Ne razumem vas uopšte mister Erp. Ne shvatam ni šta Dok Holidej želi. Ja s ovim čovekom nemam baš ništa.

— Znači nesporazum je u pitanju. Nisu vama kauboji izručili momka.

— Ne. Ja ga poznajem iz viđenja. On je Halbot, mislim unuk starog Halbota, no gotovo nikad nije u gradu. Znam samo da je momak danguba. Inače ništa drugo s njim

nemam. Da je meni predat, morao bih o tome nešto da znam.

— Svakako, — složi se kockar, okrete se i napusti kancelariju.

Vajat je krenuo za njim.

Na sledećem uglu stajao je Teksašanin naslonjen na stub trema i premištao ugašenu Virdžiniju sa kraja na kraj usana.

— Dakle, — rekao je upitno posmatrajući maršala.

Ovaj zastade na ivici trema i pogleda niz ulicu. Posmatrao je svetla koja su dopirala iz mnogobrojnih krčmi.

— Prilično žalostan zaključak Luk, Greg je izdajica!

Čuvar zakona, a izdajica, bilo je najgore što se moglo srešiti. Na žalost, Vajat Erp je baš u tog Grega imao neograničeno poverenje. Da su ga možda pitali da li je to pravi čovek za mesto šerifa u Santa Fe, odgovorio bi potvrdno.

Šta je Greg imao na savesti? Zbog čega je lagao?

Iako maršal nije imao nikakvih dokaza da je mladi Halbot govorio istinu, naprotiv, pre bi imao osnova da veruje pomoćniku šerifa nego mladoj dangubi i lopovu, ipak, instinktivno je osećao da je ovog puta lagao čovek sa zvezdom na grudima.

*
* *

Nepun sat kasnije Feri Greg je u svojoj kući u ulici Long žurno

pakovao stvari i hitao prema vratima.

Sestra mu je u hodniku presekla put.

— Kuda si naumio Feri?

— Sklanjaj se, žurim. Dograbio je sestru za ramena i grubo je gurnuo u stranu.

— Kuda se naumio Feri? — vikala je i dalje za njim.

— Ne tiče te se, ostavi me na miru.

Izleteo je iz dvorišta, osedlao riđana, i poveo ga za uzde prema malim vratnicama koja su iz dvorišta vodila na livadu.

Kada je otvorio vratnica pred njim iz mraka izroni jedna prilika.

Feri Greg ga je odmah poznao.

Bio je to maršal.

Dva čoveka su se ćutke gledala.

Izenada se Greg okrete, naglo zaključa gvozdenu šipku na vratnici vinu se u sedlo i prelete na konju dvorište, grabeći prema kapiji da bi se dokopao ulice. No tada se iz mraka pojavi džinovska prilika Teksašanina. Dokopao je konja za uzde. Životinja se ukopa u mestu.

— Kuda tako žurno, amigo? Ne treba nikada odlaziti bez pozdrava.

Pomoćnik kliznu iz sedla i kao mačka šmugnu u senku trema, da bi se spasao. Tada se pred njim pojavi treća prilika.

Feri Greg vide samo bljesak bele košulje. Bilo je dovoljno da zna ko pred njim stoji:

Dok Holidej!

Gotovo je, više spasa nema!

Luk Šort pride, uhvati Grega za mišicu i uvede ga u dvorište.

— Dok, molim vas pustite maršala da prođe kroz vratnice u dvorište.

Džordžijanac pretrča preko dvorišta i otvori vratnice da pusti svog prijatelja. Vajat pride Gregu:

— Ja u stvari imam samo jedno jedino pitanje, isto ono koje sam vam i malo pre postavio: imate li šta da mi kažete?

Pomoćnik je stajao stegnutih zuba.

— Ostavite me na miru.

— Žao mi je Greg, ali moram da saznam zbog čega ste pustili Halbota iz zatvora.

Pomoćnik zabaci glavu.

— Sve to nema nikakvog smisla, reći ću vam. Halbot samo što je bio smešten u ćeliju kada sam ispod vrata kancelarije našao pismo. U njemu je stajalo da moram još iste noći da pustim Halbota na slobodu, ako ne želim da moj otac izgubi posao. Starom je pedeset sedam godina i radi na železnici Santa Fe. Cela porodica zavisi od tog novca. I sami znate da ja ne zarađujem mnogo.

— I vi ste samo zbog toga papirića pustili mladića iz zatvora — iznenadio se maršal.

— Nije to bila nikakva obična cedulja maršale; umesto potpisa imala je trougao. To je znak sivo-likih. Vi znate bolje od mene.

Znači ponovo taj grozni strah! Uхватnio je sada čak i zamenika šerifa Santa Fe. Širio se kao šumski požar po celom kraju. Zar je moguće da je sve što je maršal s toliko muka uspeo da izbori u Tombstonu, ponovo uzelo maha u drugom, velikom

gradu. Sama pomisao bila je zastrašujuća.

— To je moj otac maršale, — jadikovao je Greg. — Ja u toku celog života ništa zlo nisam učinio, niti bilo šta skrivio, pa nisam hteo ni sada. Ali pošto je u pitanju moj otac, koji je trebalo da izgubi posao na železnici, za starog nesretnika bi to značilo kraj. Imamo veliku porodicu, a samo nas dvojica zarađujemo. Od moje plate ni u kom slučaju nebi mogli da živimo.

Na svoje ogromno iznenađenje Dok Holidej i Luk Šort su čuli kako maršal govori:

— Hteo bih da vam dam jednu šansu, Greg. Možete se vratiti u kancelariju. Niko ništa neće saznati o ovoj priči.

Pomoćnik je u mraku pokušao da sretne pogled maršalovih očiju.

— Ne mislite to valjda ozbiljno maršale? — mucao je Greg.

— Da, mladiću mislim sasvim ozbiljno.

Čovek iz Misurija se okrete i napusti dvorište. Sledili su ga Holidej i Teksašanin. Kada su izbili u glavnu ulicu, Luk Šort upita:

— Zašto ste ga poslali natrag u kancelariju? To ne mogu da shvatim! Taj momak nešto krije s bandom.

— Odakle vi to možete da znate?

— Već pri prvom zadatku koji ste mu dali, izneverio je. Ko uostalom može da zna šta je sve još učinio. Zar nije opasno takvog čoveka pustiti na slobodu?

— Ne Luk, ne verujem. Osim toga, potrebni su nam prijatelji. Ne-prijatelja imamo dovoljno.

Teksašanin upitno pogleda kockara, ovaj klimnu glavom:

— Vajat je u pravu, prijatelji su nam doista potrebni.

— Nije svako razbojnik ko iz straha učini nešto što ne treba, — objašnjavao je maršal. No, ako ga ostavimo na tom putu, bolje rečeno stranputici, sigurno će postati sivoliki!

Uprkos svim burnim događajima te večeri, ono što je u staklenoj bašti nađeno, bilo je važnije od svega.

Vajat nije hteo da odbije ponudu Dženet Blek da odsedne u njihovoj kući. Tri prijatelja su se sastala u Vajatovoj sobi i posmatrala svetlucavi komad nakita, koji je maršal držao na dlanu.

Luk Šort je uzeo veliku lampu sa stola i nadneo je nad prsten. Neko vreme su zamišljeno ćutali. Iznenada maršal podiže glavu.

— Moramo da nađemo njegovo prebivalište.

Gde da počnu da ga traže?

Maršal je bio uveren da se veliki vođa smestio negde u blizini grada. Sve što je duže o tome razmišljao, sve je više bivao uveren da se to prebivalište nalazi negde između zapadnog izlaza i Santa Fe i planina. Taj prostor „između” na žalost iznosio je devedeset milja, uglavnom pustinje.

Pošto se grad nalazio u velikoj opasnosti, Vajat Erp je odlučio da Holideja i Šorta ostavi u Santa Fe, a sam krene u poteru za prebivalištem vođe razbojničke družine.

Džordžijanac nipošto nije bio saglasn s tim predlogom, ali kao ni Teksašanin nije imao kud.

Vajat Erp je odmah osedlao svog crnog vranca i u toku noći napustio Santa Fe.

Ranije je banda ponekad boravila i u gradovima, no ovog puta maršal je bio uveren da veliki vođa nije još jednom počinio sličnu grešku. Da se nastanio u gradu bio bi u stalnoj opasnosti da ga otkriju. Mnogo je sigurnije voditi akcije negde iz sigurnog skloništa.

Šta li vođa uopšte smjera?

Maršalu su postupci ovog čoveka još uvek bili zagonetka. Nije mogao da poveruje da je do te mere lud da pokuša da zagospodari tako velikim gradom, kao što je bio Santa Fe. Uostalom, takva misao možda i nije tako bezumna. Santa Fe je bio ne samo veliki, nego i veoma bogat grad, a razbojnicima je bio i te kao potreban novac. Ni jedna banda ne bi mogla da opstane bez dolara. Naročito ne tako velika banda. Sitnim pljačkama i sporadičnim krađama veliki vođa nipošto ne bi mogao da ostvari tako velike i ambiciozne planove. Bio mu je potreban novac i to ogroman novac.

To što je hteo da podmetne požar u Gradsku većnicu, bilo je tipično za njega. Vajat Erp, koji je već upoznao njegove metode, dobro je znao šta je vođa hteo time da postigne. Svakako namera nije bila da spali ceo Santa Fe. Naprotiv, to bi samo omelo njegove planove, jer mu je grad bio potreban. Hteo je samo da ga podredi, podjarmi, kao što su to učinili pre četvrt veka Indijanci.

Veliki vođa tajnog saveza zamislio je, ni manje ni više da postane

gospodar Santa Fe. Hteo je da kontroliše grad i da sredstvima vlasti, koje bi tada posedovao, obezbedi da priliv novca koji u grad stiže, dobrim delom uleti u njegove džepove.

Za ostvarenje takvog cilja nije birao sredstva.

Podmetanjem požara u Gradskoj većnici nije doveo Santa Fe u opasnost da izgori. Naime, Gradska većnica je bila okružena velikim dvorištem i prilično udaljena od ostalih kuća. U noći bez vetra, kao što je bila ova, opasnost za ostale zgrade nije bilo. Osim toga, građani u Santa Fe imali su prilično iskustvo kako da lokalizuju požar u centru grada, jer je u glavnoj ulici često izbijala vatra.

Maršal je lagano jahao prema zapadnom izlazu iz grada do proplanaka odakle je počinjao široki drum poštanske kočije i gde je počinjala savana.

Gde li se banda ušančila?

Koliko je maršal znao, naselja u ovom kraju nije bilo: Teren je bio suviše peskovit, tako da je življenje onemogućeno. Tek tamo dalje u udoljici, gde je bilo nekoliko manjih rečica mogao je da se stvori veći grad. Međutim, ovde gore u brdovitom kraju s mnogo peska, sve do Rio Purka nije moglo biti gradova.

Ovde čak nije bilo ni rančera. Male farme zapadno od Rio Purka, koje su podignute u udolici, jedva su uspevale da opstanu. Tako razmišljajući maršal je lagano jahao dalje preko proplanaka.

Iznenada kada je prevalio devet-

naest milja, primetio je pred sobom peskovitu dolinu i iznenađeno zaustavio konja.

Pri bleđoj svetlosti zvezda dole, u gotovo potpuno zakljonjenoj udolici, primetio je kuće. Preko dvadeset, a pri tom ni iz jednog prozora nije dopirala nikakva svetlost.

Grad je bio kao mrtav.

Maršal potera konja niz brdo prema naselju.

Sve što se više približavao ovim kućama, sve ga je obuzimao neugodniji osećaj. Nije se čuo nikakav šum. Ni lavež pasa, ni bilo kakav drugi noćni šum, tipičan za ljudsko naselje, nije bilo ni maukanja mačaka ni udaranje konjskih kopita u štalama, ni rike goveda.

No, pre svega nigde se čak nije čuo ni ljudski glas, niti primećivao bila kakav znak da ima živih bića.

Pošto je promakao pored prve dve kuće, zaustavio je konja i osmotrio. Na kući s leve strane nije bilo ni jednog prozorskog okna, vrata su bila širom otvorena prema tremu i držala se još na jednoj jedinoj šarki.

Na desnoj strani ulice, prizor je bio isti. Prozori su bili razbijeni, a nastrešnice nad tremovima utonule.

U svim kućama je bilo isto. Mrtav grad! Pošto je prošao kroz ceo grad, još jednom se okrenuo u sedlu.

Prizor je doista bio avetinjski.

Sada je, naravno, sve video jasnije nego gore sa brežuljka. Ustanovio je da naselje nije nasilno uništeno, nego su ga oluje i nevreme formalno sabili u pesak.

Tu su nekada ljudi stvorili svoj novi zavičaj, ali ih je nemilosrdni pesak Novog Meksika zauvek oterao.

Za njima je ostao samo mrtvi grad.

Maršal se ponovo okrenuo i povukao uzde.

Znači ipak je usred peskovitih udolica bilo naselja. Možda je gradić opstao dve, tri, pa i punih pet godina, a onda konačno utonuo u pesak. Mukotrpan rad koji su ljudi uložili za izgradnju takvog grada, bio je uzaludan. Nisu imali kud, morali su da se povuku, jer ih pesak nije hteo da trpi.

Razmišljajući o ljudskim sudbinama i surovosti prirode, maršalu je sinulo da možda ima i više takvih napuštenih naselja. Nije isključeno da je veliki vođa družine maskiranih razbojnika prilikom jednom od svojih mnogobrojnih putovanja naišao na takvo naselje, pa mu je sinula ideja da ga iskoristi. Takav napušteni grad bi se veoma brzo mogao da osposobi za življenje, dođuše samo izvesno vreme.

Maršal je projahao kroz okolne doline, a onda preko proplanka dalje prema zapadu. Pokazalo se da su doline iza izumrlag grada puste. Verovatno je i taj jedan uzaludni pokušaj ljudima bio dovoljan da odustanu od naseljavanja u ovom kraju.

Uprkos svemu tome, maršal se držao kursa prema zapadu. Neki čudan osećaj terao ga je napred. Prelazio je udolicu za udolicom. Bilo je oko tri sata u zoru. Daleko

na istoku pojavile su se bledosive pruge. Poslednje zvezde su nestale.

Čovek iz Misurija je upravo razmišljao o tome da li da se vrati, kada mu se učini da čuje neki šum. Bio je to lavež, bolje rečeno zavijanje. Nastavio je dalje i stigao do severnog obronka spred koga se ponovo pružala nova dolina. Ta dolina se prostirala od severa prema jugozapadu dublja od ostalih, u pravcu Rio Kurta.

Šta je ono tamo?! Krovovi kuće, kuće, kao i u onoj dolini gde je video mrtav grad.

Maršal siđe s konja, natera životinju da legne, a onda se nasloni na laktove. Iz tog položaja posmatrao je udolicu. Bila je veća od svih na koje je do sada naišao. Na svoje veliko iznenađenje primetio je na obroncima nekoliko kaktusa i poluosušenih žbunova.

Iznenada se trgao. Tri puta su se dolinom zaorili neprijatni urlici.

Bilo je to zavijanje vuka!

Maršalu kao da je pala koprena s očiju.

— Dolina vukova, prošaputao je sebi u bradu. Posle izvesnog vremena je ustao i poveo konja za uzde, krenuo je niz brdo prema dolini.

Kad je zašao za jedan brežuljak u poslednjem trenutku otkrio ga je jedan stražar. Na žalost maršal nije

primetio stražara, jer je bio prikriven iza žbuna tamarishe.

Vajat je morao da prođe na šest do sedam jardi od tog žbuna ako je hteo da priđe kućama. Gotovo je prošao između žbuna i kaktusa, kada ždrebac počeo lagano da rže.

Maršal zastade kao ukopan i pozdrivo odmeri žbun tamariske.

Onda mu je sinula jedna ideja, koju kasnije ni sam sebi nije mogao više da objasni. Munjevito je izvukao iz bisaga sivu kapuljaču koju je na jezeru Grinvoter u Koloradu oduzeo ubijenom sudiji. Skinuo je šešir i stavio kapuljaču. Kroz proreze za oči mogao je dobro da vidi.

Čovek iza tamariske se uspravio iz klečećeg položaja i kao zanesen posmatrao čoveka koji je upravo prolazio:

— Gazda, — prošaputao je zbu-njeno.

— Prokletstvo, taj čovek se pojavljuje, kao da iz zemlje iznikne.

Minuti su prolazili. Najzad čovek napusti svoje stražarsko mesto i pođe lagano napred. Vezao je sivu maramu preko donje polovine lica i približio se maršalu na pet koraka.

Ovde u ovoj udoljici bilo je još uvek suviše mračno da bi sivoliki mogao da prepozna prerušenog mar-

šala. Osim toga, razbojnik je imao užasan respekt, pa i strah od ove maske.

Maršalu je sada u magnovenju bilo jasno da je zahvaljujući čistoj slučajnosti naišao na boravište bande.

Isto tako sasvim spontano je došao na pomisao da stavi kapuljaču. Čak i da se veliki vođa u toku noći vratio iz Santa Fe, što je bilo sasvim moguće, maršal je mogao da računa s tim da se u ovo doba noći još sigurno odmara.

Stražar je stajao ispred maršala kao ukopan.

Maršal je grozničavo razmišljao o tome šta sada da čini? Srećom setio se da mu je Laura Higinis pričala da veliki vođa govori prigušenim, bezbojnim, sipkavim glasom.

— Gubi se na svoje mesto, — procedi maršal kroz zube.

Razbojnik samo klimnu glavom i povuče se prema žbunu tamariske.

Maršal je lagano nastavio dalje prema prvim kućama.

Ako bi se moglo reći da je jašuci kroz izumrli grad imao čudan osećaj u grudima, ovde je nesumnjivo direktno osetio vreli dah opasnosti.

Naravno, nije jahao kroz mrtvi grad, nego kroz naselje sivih vukova. Iza svakog prozora mogao je da stoji čovek koji ga poznaje. Naj-

veća opasnost pretila je da će ga lično veliki vođa videti.

Potpuna naustrašivost bila je jedna od odlika Vajat Erpa. Lagano je išao kroz ne naročito široku glavnu ulicu razbojničkog grada.

Odjednom je čuo zavijanje.

Dolina vukova! Zar je moguće da se vukovi još uvek vrzmaju ovuda? Sivoliki razbojnici su im predstavljali najbolje moguće društvo.

Opasne zveri sa zverima u ljudskom obličju!

Razbojnička banda se smestila u prilično malom gradu. Ipak, bio je čak i suviše veliki, ako se uzme u obzir da je bio isključivo nastanjen razbojnicima.

Zar je moguće da niko od njih ne oseća da glavnom ulicom, upravo prolazi njihov najžešći neprijatelj?

Zar nisu bili svesni toga da im je otkrio skrovište i da boravi u ovom trenutku među njima.

Čovek iz Misurija već je gotovo stigao do kraja grada, kada iz druge kuće u poprečnoj ulici kroz odškrinut prozor dopre trag svetlosti. Odmah je povukao konja s glavne ulice i počeo napregnuto da osluškuje. Unutra u kući razgovarala su dva čoveka i to uzbuđenim glasom. Maršal pusti uzde i priđe bliže kući. Prozori su bili čvrsto zatvoreni. No, zbog toga što u ovom kraju vlada

užasna suša, drvo se do te mere rasušilo i popucalo da su se između pojedinih dasaka obrazovale pukotine od nekoliko milimetara.

Maršal sa svog mesta nije mogao da dosegne do prilično visokog prozora.

Zbog toga se vratio do konja, vinuo u sedlo i jašući približio kući. Sada je mogao da vidi kroz pukotinu unutra.

Usred primitivno uređene kuhinje dva čoveka su stajala jedan prema drugom i režala jedan na drugog. Jednom je čak mogao da vidi lice. Ten mu je bio maslinast, a oči crne i prodorne. Bilo je to lice na kome su se ogledali surovost i cinizam.

Lice člana razbojničke družine — Bandere — Alijas Gate!

Sada je maršalu bilo jasno ko je čovek koji stoji ispred Gate, iako mu je bio leđima okrenut.

Gata je upravo urlao:

— Ne, ti si se umešao! Trebalo je da se držiš po strani. Sve dok sam ja vodio stvar, sve je išlo glatko i jasno. Činio sam ono što je gazda naredio, doneo sam sav novac, ima tu više dolara nego što si ti u celom svom životu video, a da si se držao po strani udesio bi Mak Ginisa...

Kid Malinen je bio izbezumljen od gneva.

— Prokleti smutljivče, bedna varalice! Ti si nametljivac. Novodovršavši. No prevario si se. Nisi i nećeš nikada biti Kapisin, ja ću ti pokazati. — Ustremio se na svog suparnika, ali ga je Gata odbacio snažnim udarcem noge.

Malinen međutim, nije bio čovek koji lako odustaje. Otrpeo je udarac i ponovo nasrnuo.

U to maršal levom rukom snažno odgurnu kapak i otvori prozor.

Dva čoveka u kuhinji naglo se okrenuše. Zbunjeno su piljili kroz poluotvoren prozor na čoveka sa kukuljicom.

— Gazda! — ote se Gati uzvik.

Malinen je stajao kao okamenjen nesposoban da se pokrene.

— On je počeo, — jeknu Gata.

Vajat je video da Gata drži nož u levoj ruci.

Zločinac iz Kentakija se pribrao i uzviknuo:

— Ovaj bedni pas laže, gazda.

Ispod kapuljače tobožnjeg vođe čulo se siktanje:

— Izlazi napolje Gata!

Tamnooki razbojnik klimnu glavom, uputi Malinenu pogled pun mržnje, a onda pođe napolje.

Vajat zatvori prozor.

Već u sledećem trenutku Gata je bio na vratima.

— Dovedi svog konja, naredi mu maršal istim prigušenim tonom.

— U redu, gazda.

Nekoliko minuta kasnije došao je s osedlanim konjem.

— Jaši ispred mene, siktao je dalje maršal. Nadao se da će mrak koji je još vladao uličicama biti dobar zaklon i da ga Gata neće odmah prepoznati. Maršal je posebno strahovao da razbojnik ne prepozna njegovog vranca.

Međutim, maršalu je za divno čudo uspelo da pomoćnika vođe bande izvuče iz razbojničkog gnezda Ladore potpuno neprimećeno.

Bilo bi suviše opasno da je poveo i Malinena. Odabrao je Gatu i time, na žalost, učinio grešku.

Maršal je precenio Gatu.

Opasniji od ove dvojice bio je u stvari zločinac iz Kentakija, Kid Malinen. Razmetljivi Gata bio je blefer, čovek spreman na nepromišljene postupke. Njegov veliki trenutak je došao i prošao na ranču G. On se nikada više neće ponoviti.

Pošto se prozor ponovo zatvorio Malinen je ugasio svetlo i prišao prozoru, posmatrajući kroz pukotinu. Jahača s kapuljačom mogao je

da razazna nejasno. Onda je video kako Gata promiče ispred velikog vođe. Lagano su napustili ulicu.

Zavist i mržnja ispunili su čoveka iz Kentakija.

Dakle, bilo je odlučeno: veliki vođa se opredelio za Gatu, a ne za njega, koji je bio mnogo oštrij i korisniji za bandu, od ovog razmetljivog meleza.

Kada je topot kopita, umukao Malinen napusti kuću, istrča u dvorište i osedla svog konja. Nekoliko minuta kasnije obreo se u glavnoj ulici i video dva jahača kako izlaze iz grada.

Malinen još nije bio načisto šta da čini. Jedno je međutim, bilo izvesno, osvetiće se Gati. Neće dozvoliti da ga taj ljigavi pas odgura s mesta za koje se još u Tombstonu borio.

On, Kid Malinen zauzeće Kapisino mesto. On će biti sledbenik tog velikog čoveka, i niko drugi. Biće tako pa makar morao silom da se nametne velikom vođi.

Maršal je pustio Gatu da jaše ispred njega za dve konjske dužine. Išli su prema brežuljcima koji vode prema istoku.

Gata se dva puta okretao u sedlu, no pošto mu je tobožnji vođa došapnuo da gleda ispred sebe, nije se više usudio da se okrene.

Maršal se vraćao istim putem kojim je i došao.

Siva svetlost na istoku pretvorila se u srebrnasti sjaj, zatim je sledila narandžasta pruga, koja kao da je izvirala iz zemlje i težila da se proširi do samog neba.

Nov dan je počinjao.

Kroz proreze na maski maršal je mogao da vidi leđa razbojnika Gate.

Ako bi se ovaj samo još jedan jedini put okrenuo, ugledao bi vranca, a onda bi mu sve bilo jasno.

Prevaljivali su milju za miljom. Stigli su blizu doline u kojoj se nalazio napušteni grad.

Da li je to bila čista slučajnost što se maršal sada okrenuo?

U toku puta on se nekoliko puta okretao da, po običaju, osmotri teren oko sebe. Međutim, do tada ništa nije otkrio. Sada je, međutim ugledao jahača koji je sledio njihov trag.

Munjevito je razmišljao šta da učini. Skinuo je kapuljaču s glave izvukao teški Bantlaj specijal iz futrole, otkao ga, a zatim doviknuo svojim prirodnim glasom:

— Gata!

Razbojnik se zgrči kao ošinut bičem. Kada se okrenuo gotovo je ispao iz sedla, koliko ga je uplašilo ono što je video. Vajat je uperio revolver na njega.

— Jašite dalje! Pravo u dolinu! Gata je trenutak oklevao, a onda poslušao.

— Nemojte pokušavati da se mašite za kolt, pucaću bez milosti!

Kao pogođen otrovnom strelom, razbojnik je visio u sedlu svoje bele kobile. Nije imao hrabrosti da se ogлуši o maršalovo naređenje. Jahao je nizbrdo prema izumrlom gradu.

Vajat mu je bio za petama. Pre nego što su zamakli, Vajat se još jednom okrenuo, ali jahača koji ih je sledio više nije bilo.

Bez obzira na to, Vajat je tačno znao da im je jahač za petama.

Ovaj čovek ih je pratio još iz jazine sivolikih. Veoma čudno da su poslali jednog jedinog čoveka za njima.

Gata je sad stigao do prvih kuća i usporio hod svog konja.

— Sjašite! — komandovao je maršal.

Razbojnik kliznu iz sedla. Vajat se u tren oka stvori iza njega i izvukao mu oružje iz opasača, a onda ga bacio ispred poluoronulog trema. Uhvatio je Gatu za mišicu.

— Napred, preko u dvorište!

Razbojnik je krenuo jedva приметно se opirući. Međutim, neuobičajen grub način na koji je maršal s njim postupao, uništio je u Gati

poslednji otpor. Maršal ga je vezao, stavio mu krpu u usta, a onda ga zaključao u jednu štalu. Pošto je to obavio, vezao je svog vranca pod nastrešnicu za kola i trčeći se vratio na kapiju.

*
* *

Žestok udarac pesnicom koji je dobio od Teksašanina gotovo potpuno je ošamutio velikog vođu. Bilo je to kao da ga je džinovska divlja mačka zakačila svojom šapom i ubacila kroz prozor staklene bašte. Zahvaljujući samo prisebnosti i brzim reakcijama, veliki vođa je u poslednjem trenutku uspeo da izbegne dalje udarce.

Saznanje da je džin iz Teksasa u gradu pogodilo je vođu bande ništa manje od udarca pesnice. S tim saznanjem došla je i pretpostavka da je možda i maršal lično u Santa Fe.

Posle svog grozničavog bekstva iz grada, vođa je odmah pohitao u La Sinegu, tamo gde je smestio mladog Halbota i dvojicu novoprimitih članova bande.

Veliki vođa je običavao da nove članove bande drži malo po strani

i tek onda računa na njih kada ih proveri, kada dokažu da su sposobni.

Ovi ljudi to nisu dokazali, bar ne do sada. Jednom od njih međutim, sada tek treba da se pruži prilika.

Mladi Džek Halbot nije izvršio zadatak, umesto toga našao se u zatvoru u koji ga je smestio Vajat Erp.

Vođa se nije više vraćao u grad. Odlučio je da napravi širok luk prema jugozapadu. Na jednom malom potočiću zaustavio je konja, kliznuo iz sedla i počeo da hladi lice koje ga je užasno bolelo. Bilo je sasvim izobličeno od žestokog Šortovog udarca.

Kada je napustio potok skrenuo je severozapadno i posle izvesnog vremena stigao do prvih pešćanih dolina. Ne sluteći da je maršal Erp projahao ovuda samo jednu milju severnije, nastavio je i uskoro ugledao pred sobom krov jedne kuće.

Išao je oprezno kao i nešto ranije maršal, ali njegova opreznost nije bila kolika i Vajatova, niti je posedovao izuzetne osobine čuvenog čuvara zakona.

Da je naime, imao oštro oko Vajat Erpa, sigurno bi otkrio sveže tragove u pesku.

Vođa bande nije ni pomišljao na

to da jaši dalje u Ladoru, da tamo u kući koju su mu razbojnici uredili, spava. Nije hteo, da se izlaže opasnosti da ga bilo ko od njegovih ljudi prepozna. Mnogi od njih znali bi njegovo pravo ime, ako bi ga videli bez maske.

Često je o tome razmišljao.

Šta bi se dogodilo kada bi se odjednom pojavio među desetak svojih ljudi bez maske. Teško da bi se među otpadnicima našao i jedan jedini koji njegovo lice nije poznavao.

Tajanstveni vođa bio je čvrsto uveren da do sada niko nije znao ko se krije ispod njegove kapuljače. Namera mu je bila da sve dovede na staru meru, ojača bandu, učini je brojnom i moćnom, pa tek onda razmišlja o javnom istupu. Teške gubitke koje je pretrpeo od omraženog Vajata Erpa, morao je što pre da nadoknadi, a to nije bilo jedinstavno.

Gore u Koloradu je jednim jednim udarcem izgubio osamnaest ljudi. Posle povratka iz Kolorada pokušavao je da okupi novu bandu, ali je na žalost, ponovo doživeo da ga Vajat Erp i Dok Holidej žestoko poraze u Tombstonu.

Maršalova pretpostavka je bila tačna da se glavni logor sivolikih nalazi u Martiniju. Veliki vođa je morao da napusti taj logor jer su mu

bili potrebni brojni razbojnici za pohod u planine Kolorada.

Taj pohod, kao što se zna, loše se okončao.

Sada je ovaj čovek hteo da u blizini velikog grada Santa Fe stvori novo utvrđenje. Čvrsto je odlučio da svoj plan ovog puta sprovede u delo. Dokopaće se plena kakav do tada niko nije uspeo da prigrabi. A zato mu je bilo potrebno uporište nedaleko od grada. Ni po koju cenu maršal Erp ne sme da sazna da se družina nalazi ovde u Novom Meksiku i da se tu utvrdila.

Ne može se reći da je nevešto smislio da čoveka iz Misurija skrene s pravog traga, time što ga je namamio u meksičku granicu u Nako. Njegov gnev je bio ogroman, kada je ustanovio da ga je Vajat Erp prozreo.

Maršal i Dok Holidej su se pojavili u Santa Fe, a sada im se pridružio i džinovski Teksašanin.

Bez obzira na to, odlučio je da svoj plan sprovede do kraja. Isplivaće na površinu i pođarmititi Santa Fe, stanovništvo tako dugo tiranizovati sve dok ne postane apsolutni gospodar. Onda neka dođe Vajat Erp. Ništa više neće uspeti da učini kada sva vlast u Santa Fe bude u znaku bande „ljudi s vešalima” vođena dijamantskim trouglom. Ga-

tinim dolaskom ispunjena je značajna praznina u bandi.

Uskoro će moći da počne i borba za Santa Fe.

Zločinac je šmugnuo u jedno dvorište, uveo konja u štalu, a onda prešao na suprotnu stranu u nekadašnju krčmu „Poslednja stanica”.

Dole u sobi kraj krčme našao je stari ležaj, sručio se na njega, umotao se u pokrivač i uskoro zaspao.

Sada je veliki vođa ležao tu, na bedno dotrajaloj postelji.

Opasni vođa tajnog saveza, onaj koji je tiranisaio gotovo sve države na jugu, čovek za kojim su raspisane poternice uz visoke nagrade u nekoliko država, ležao je i spavao usred mrtvog grada na mestu gde ga sigurno nikad niko ne bi tražio.

*
* *

Kada je dan počeo da sviće, Vajat Erp je ujahao u napušteno naselje zajedno sa sivolikim razbojnikom Laurentinom Gatom. Vezao je razbojnika, strpao ga u štalu, a onda potrčao prema kapiji.

Kako je mogao da sluti da na suprotnoj strani ulice nešto koso, udaljen svega petnaest jardi u polusrušenoj krčmi „Poslednja stanica”

spava čovek za kojim već mesecima traga?

Jasno, Vajat na takvu pomisao ni slučajno nije mogao da dođe. Izašao je na kapiju da bi video gde je čovek koji mu je za petama. Još uvek nije bio siguran da je taj pratilac otkrio njegove tragove negde uz put ili je krenuo za njima još iz Doline vukova.

Maršal je ostao da stoji uz kapiju i napregnuto osluškivao.

Međutim, u napuštenom gradu vladala je duboka tišina.

Prva jutarnja svetlost padala je nemilosrdno na trošne zgrade. Bio je to prizor ispunjen beznadežnošću i tugom. Zraci sunca probijali su se do tremova i bacali svetlost na puste ulice.

Gde li je čovek koji ih je sledio?

Maršal je bio čvrsto uveren da je krenuo za njima u grad. Međutim, bilo bi neoprezno da sada napušta dvorište. Ukoliko se taj pratilac negde pritajio i motri na njega, lako bi utvrdio gde se maršal nalazi i gde je ostavio svog zarobljenika. Maršal je zbog toga rešio da se prebaci u susedno dvorište. Ograda je bila prilično visoka, iako kao za pakost nigde oštećena, bar ne s ove strane. Zaleteo se preskočio je, dočekavši se na vrhove prestiju.

Dvorište je bilo prazno. Ograda do sledećeo imanja bila je prilično niska, pa je nastavio put.

Tu je kapija na dvorištu bila širom otvorena, tako da je mogao da vidi drugu stranu ulice.

Približavao se prislonjenoj kapiji na vrhovima prstiju i odjednom zastao kao ukopan. Čuo je korake. A odmah zatim video i čoveka. Ostavio je konja u dvorištu, a onda pošao prema sredini ulice, tačno između dvorišta u kome se sada Vajat Erp nalazio, i krčme „Poslednja stanica”.

Taj čovek je bio Kid Malinen!

Vajat ga je iznenađeno posmatrao.

Razbojnik njega nije mogao da vidi, jer se maršal pritajio iza krila kapije.

Ono što se narednih minuta dogodilo, neodoljivo je podsećalo na igru sudbine.

Veliki vođa trgao se iz sna. Čuo je neki šum. To je u stvari Malinenov konj udario kopitom o kamen koji se nalazio u pesku.

Veliki vođa skoči kao oparen sa postelje, baci pokrivač i izlete u dvorište. Kada je ulazio ostavio je kapiju odškrinutu, jer nije ni slutio da mora da se obezbedi.

Više podsvesno nego promišljeno, navukao je masku preko glave i

prišao kapiji. Nalazio se tačno na tri jarde od nje, kada je video čoveka na ulici i ovaj naravno, njega.

Vođa dobi napad gneva.

— Šta ti pada na pamet! — siknuo je.

Malinen je stajao kao prikovan na mestu. Prokletstvo! Šta mu je trebalo da ga vođa otkrije. Sad je gotovo s njim, znao je kako ovaj kažnjava neposlušne.

Zločinac iz Kentakija je još uvek držao uzde konja i netremice piljio u dvorište krčme, u svog vođu.

Vajat prikriven na drugoj strani ulice, nije mogao da objasni, zašto se Malinen tako čudno ponaša. Naime, velikog vođu sa svog mesta nije video. Bojeći se klopke krenuo je dva koraka napred, stajao je tako da ga je krilo kapije još uvek zaklanjalo. Ni veliki vođa nije mogao da vidi Vajata, ali ga je zato Malinen primetio i okrenuo glavu.

Maršal je naravno, ponovo stavio sivu kapuljaču na glavu.

Užas koji je sad obuzeo Malinena bio je bezgraničan. S lica mu je nestala sva boja.

— Ne, ne, to mora da je priviđenje!

To je doista bilo pravo priviđenje!

Na desnoj strani ulice stajao je

čovjek sa sivom maskom čiji je vrh bio crn, a na levoj strani ulice u ulaz u dvorište drugi čovek sa istom maskom.

— To je obmana, — mrmljao je Malinen.

Odjednom je počeo da urla iz sveg glasa:

— Izdaja! Izdaja!

Vajat je izvukao revolver iz desne futrole. Malinen je gledao izbežumljeno čas jednog čas drugog.

Onda mu se učinilo da je prepoznao visokog čoveka ispod čije maske se video kaput od crne teleće kože, iste takve pantalone i crne teksaške čizme. Razbojnik Malinen je takvo odelo video pre kratkog vremena i bio siguran da zna kome to odelo pripada.

Opasnom čoveku sa najslavnijom zvezdom na grudima! Vajat Erpu!

— Vajat Erp! — ponovo je počeo da urla.

Maršal podiže revolver.

— Izdaja gazda, — vikao je razbojnik i gledao čoveka u dvorištu krčme. Onda je ponovo okrenuo glavu prema maršalu i primetio na njegovoj ruci zlatan prsten sa svetlucavim dijamantima, prsten koji je odlično poznavao. Bio je to znak velikog vođe! Kako je mogao da stigine na tuđu ruku?

Kidu Malinenu se činilo da je sišao s uma, da je u bunilu. Bacio je uzde i vikao pokazujući sada na velikog vođu.

— Tamo stoji čovek s istom maskom, ja ne znam, gazda, gazda!

Maršal nabra obrve. Šta li ovo sve znači? Trik! Stajao je još uvek zaklonjen krilom kapije.

Sasvim drugačije su se razvijale stvari u dvorištu na suprotnoj strani ulice. Veliki vođa je iznenada skinuo levom rukom masku s glave, kako bi Malinen znao da nema posla sa Vajatom Erpom!

Malinen je kao hipnotisan posmatrao lice. Bilo je to lice koje je dobro poznavao.

Ušnice su mu drhtale, a trzaji protresali telo. S naporom je procedio:

— Vi?

Sve se odigralo u magnovenju.

Maršal je bio čvrsto uveren da Malinen igra komediju kako bi ga izmamio na ulicu, a onda pucao na njega.

— Ruke u vis! — doviknuo je Malinenu.

U tom trenutku iz susednog dvorišta zagrme pucanj. Kid Malinen je bio pogođen, zaneo se unazad, podigao ruke, okrenuo se oko sopstvene ose, a onda se pručio koliko je dug u prašinu.

Kada je pucanj odjeknuo, maršal se povukao malo u dvorište, sagnuo i osluškivao napregnuto.

To dakle, nije bila komedija. Preko iz susednog dvorišta neko je pucao na Malinena i smrtno ga pogodio.

Vajat je u trenutku rekonstruisao šta se dogodilo, zahvaljujući čudnom ponašanju i rečima koje je izgovorio Malinen.

Tamo preko u dvorištu, doista je neko stajao.

„Gazda” vikao je Malinen, ponovio je to nekoliko puta.

Zar je mouće da je preko u dvorištu polusrušene krčme „Poslednja

stanica" stajao veliki vođa. Kakva užasna pomisao!

Maršal je bio svestan da mora odmah da dejstvuje. Time bi se, naravno, izložio najvećoj opasnosti. Ako sada napusti dvorište i izađe na ulicu, čovek koji je Malinena hladnokrvno ustrelio, puca će i na njega.

Bez obzira na sve opasnosti, čovek iz Misurija nije imao izbora. Jedino što je učinio, da bi se koliko toliko zaštitio, preskočio je preko niske ograde u susedno dvorište, pa odatle istrčao na kapiju. Gurnuo je vrata i pretrčao ulicu, stigao do prostora između krčme i sledeće kuće, popeo se na trem i svom žes-

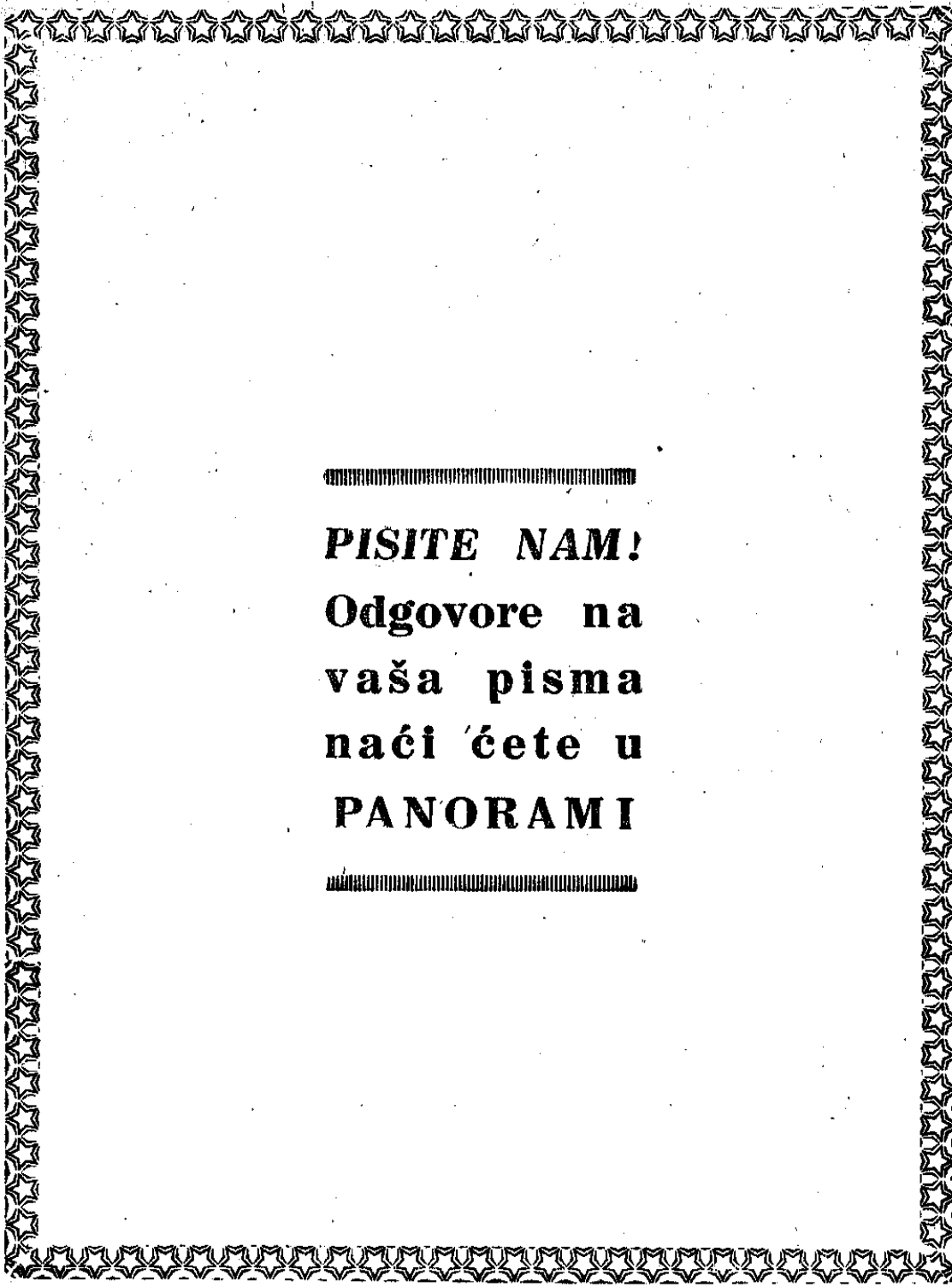
tinom ramenom bacio na vrata lokala. Zajedno s njima uleteo je u hodnik.

Do ušiju mu je dopro. topot kopita. Ustao je i istrčao na ulicu, Malinen je ležao na istom mestu. Maršal pogleda na suprotnu stranu dvorišta i vide da su vratnice otvorene.

Topot kopita se još uvek čuo, brzo se udaljavao. Video je jahača na prvoklasnom konju, kako u punom trku grabi preko savane.

Čovek iz Misurija je znao da se sa svojim vrancem, koji je još uvek trpeo posledice povrede, nije imao nikakvih šansi.

KRAJ

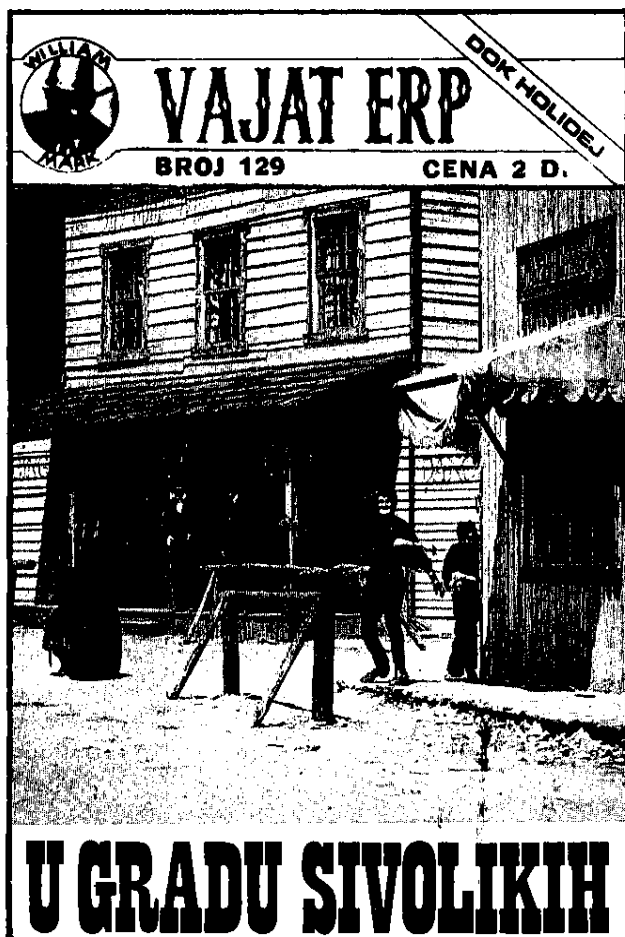
PISITE NAM!
Odgovore na
vaša pisma
naći ćete u
PANORAMI

SREBRNA ZVEZDA

svake druge srede u svim kioscima

ČITAJTE SLEDEĆI ROMAN

SVAKE SUBOTE
NOVA SVESKA!
64 STRANE - 2 DINARA!

Izdaje i štampa NIP „FORUM“, Novi Sad, Vojvode Mišića 1. Odgovorni urednik: Svelozar TOMIĆ. Izbor i kreacija: D. MILOSAVLJEVIĆ. Pretplata za 3 meseca 26 dinara, za 6 meseci 52 dinara, za jednu godinu 104 dinara. Za inostranstvo cene su dvostruke. Uplaćivati na žiro-račun 657-1-255 sa naznakom za „Vajat Erpa“.

30. oktobar 1971.